Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Latina - Cod. Aug. perg. 154

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Liber Deuteronomium

urn:nbn:de:bsz:31-42065

Visual Library

salphaad a dño pmulgata ē. s; nubāt
quibz uolunt. tm̄ sue tribz hoībz.
ne commisceatur possessio filior isrl
de tribu in tribum. Omēs ēni uiri du
cent uxores de tribu & cognatiōe sua.
& cuncte femine maritos de eadē
tribu accipient ut hēditas pma
neat in familiis. nec sibi misceant
tribz. s; ita maneant ut a dño sepa
te s. Feceruntq; filie salphaad ut
fuat impatum. & nupserunt maa
la. & thersa. & egla. & melcha. & noa
filiis patrui sui de familia manas
se qui fuit filius ioseph. & possessio
q̄ illis fuat attributa. mansit in tbu
& familia pris ear. Hec s mādata
atq; iudicia q̄ pcepit dñs p manū
moysi ad filios isrl. in campestribz
moab sup iordanē c̄ ihericho. Explic
liber iiii. Incip lib deutrono
mium

Hec sunt uba
q̄ locut̄ est
moyses ad
omnē isrl
trans iordanē
in solitudie
campestri
c̄ mare
rubz. int pharan & thophel & labā
& aseroth. ubi auri est plurimū. xi
diebz de oreb. p uiam montis seyr.
usq; cades barne. Quadragesimo ā
no. undecimo mense. pma die mē
sis. locut̄ ē moyses ad filios isrl ōa
q̄ pceperat illi dñs. ut diceret eis. postq̄
pcussit seon. regem amorreor qui
habitauit in esebon. & og regē basan
qui mansit in aseroth & in edrai. trans
iordanem in tra moab. Cepitq; moyses
explanare legem. & dicē. Dñs ds nr̄
locutus est ad nos in oreb dicēs. Suf
ficit uobis q̄ in hoc monte mansistis. Re
uertimini & uenite ad montē amorreor
& ad cetera q̄ ei pxima sunt campestria
ad montana. & humiliora loca c̄ meridi
em. & iuxta litus maris. terram chana
neor & libani. usq; ad flumē magnū
eufraten. En inquit tradidi uobis. In
gredimini & possidete eam. sup q̄ iu
rauit dñs pribz uris. abraham ysaac
& iacob. ut daret illā eis & semini eor
post eos. Dixiq; uobis illo in tempe. Non
possum solus sustinē uos. q; dñs ds
nr̄ multiplicauit uos. & estis hodie
sicut stelle celi plurimi. Dñs ds pa
trum uror addat ad hūc numm multa
milia. & bndicat uobis sicut locut̄ est.
Non ualeo solus ura negotia sustinē.
& pond̄ ac iurgia. Date e uobis uiros
sapientes & gnaros. & quor conu̇lsatio
sit pbata in tribubz uris. ut ponam
eos uobis pncipes. Tunc rndistis m.
Bona res ē quam uis facē. Tulique de tri
bubz uris uiros sapientes & nobiles.
& constitui eos principes. tribunos & cē
turiones & quīquagenarios. ac decanos.
qui docerent uos singla. Precepiq; eis
dicens. Audite illos. & q̄ iustū est iudi
cate. Siue ciuis sit ille siue pegrinus.
nulla erit distantia psonar. Ita pum
audietis ut magnū. nec accipietis ē
q̄ psonam. q; dei iudiciū ē. Qd si dif
ficile uobis aliq̄ uisum fuit. referte
ad me. & ego audiam. Precepiq; ōa q̄
facē deberetis. Pfectiq; aūt de oreb transiui
mus p herem̄ terribilem & maximā q̄
uidistis. p uiā montis amorrei. sicut

preceperat dominus deus noster nobis. Cumque venisse
mus in cades barne: dixi vobis. Venistis
ad montem amorrei: quem dominus deus noster daturus
est nobis. Vide terram quam dominus deus tuus dat tibi.
ascende et posside eam: sicut locutus est
dominus deus noster patribus nostris tuis. Noli metuere
nec quicquam paveas. Et accessistis ad me omnes:
atque dixistis. Mittamus viros qui con
siderent terram: et renuntient per quod iter de
beamus ascendere: et ad quas pergere civitates.
Cumque mihi sermo placuisset: misi e vobis
xii. viros singulos de tribubus suis. Qui
cum perrexissent et ascendissent in mon
tana: venerunt usque ad vallem botri: et
considerata terra sumentes de fructibus eius ut
ostenderent ubertatem: attulerunt ad nos:
atque dixerunt. Bona est terra: quam dominus deus
noster daturus est nobis. Et noluistis ascendere
sed increduli ad sermonem domini dei nostri
murmurati estis in tabernaculis vestris:
atque dixistis. Odit nos dominus: et idcirco
eduxit nos de terra egypti: ut traderet
in manu amorrei atque deleret. Quo ascen
demus? Nuntii terruerunt cor nostrum
dicentes. maxima multitudo est: et
nobis statura procerior: urbes magne:
et ad celum usque munite. filios ena
chim vidimus ibi. Et dixi vobis. Nolite
metuere nec timeatis eos. Dominus deus
qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit.
sicut fecit in egipto videntibus cunctis.
et in solitudine sicut ipsi vidistis. Por
tavit te dominus deus tuus: ut solet homo gesta
re parvulum filium suum in omni via per quam
ambulastis: donec veniretis ad locum
istum. Et nec sic quidem credidistis domino
deo vestro qui precessit vos in via. et me
tatus est locum in quo tentoria figere
deberetis: nocte ostendens vobis iter per ignem

et die per columpnam nubis. Cumque au
disset dominus vocem sermonum vestrorum: ira
tus iuravit et ait. Non videbit quispi
am de hominibus generationis huius pessi
me terram bonam quam sub iuramento polli
citus sum patribus vestris preter chaleb filium ie
phone. Ipse enim videbit eam: et ipsi da
bo terram quam calcavit et filiis eius: quia
secutus est dominum. Nec miranda indigna
tio in populum: cum mihi quoque iratus dominus propter
vos dixerit. Nec tu ingredieris illuc. sed
iosue filius nun minister tuus ipse
intrabit pro te. Hunc exhortare et ro
bora: et ipse terram sorte dividet isra
heli. Parvuli vestri de quibus dixistis quod captivi
ducerentur: et filii qui hodie boni ac
mali ignorant distantiam: ipsi ingredien
tur: et ipsis dabo terram: et ipsi possidebunt
eam. Vos autem revertimini: et abite in
solitudinem per viam maris rubri. Et
respondistis mihi. Peccavimus domino. Ascende
mus atque pugnabimus: sicut precepit dominus deus
noster. Cumque instructi armis pergeretis
in montem: ait mihi dominus. Dic ad eos. Nolite
ascendere neque pugnetis: non enim sum vobiscum
ne cadatis coram inimicis vestris. Locu
tus sum et non audistis. sed adversantes
imperio domini et tumentes superbia ascen
distis in montem. Itaque egressus amor
reus qui habitabat in montibus et obvi
am veniens persecutus est vos sicut solent
apes persequi. et cecidit vos de seyr usque hor
ma. Cumque reversi ploraretis coram domi
no: non audivit vos. nec voci vestre voluit
acquiescere. Sedistis ergo in cades barne

Profectique inde II multo tempore.
venimus in solitudinem que ducit
ad mare rubrum: sicut mihi dixerat dominus:
et circuivimus montem seyr longo tempore

Dixitque dominus ad me. Sufficit vobis cir-
cuire montem istum. Ite contra aquilonem. Et
populo precipe dicens. Transibitis per ter-
minos fratrum vestrorum filiorum esau qui
habitant in seir, et timebunt vos. Vi-
dete ergo diligenter ne moveamini contra eos.
Neque enim dabo vobis de terra eorum quantum
potest unius pedis calcare vestigium: quia in
possessionem esau dedi montem seir.
Cibos ementis ab eis pecunia et come-
detis: aquam emptam haurietis et bi-
betis. Dominus deus tuus benedixit tibi in omni
opere manuum tuarum. Novit iter tuum quomodo
transieris solitudinem hanc ma-
gnam per xl annos habitans tecum
dominus deus tuus: et nichil tibi defuit. Cumque
filios transissemus fratres nostros esau qui habita-
bant in seir per viam campestrem de
helath et de asiongaber: venimus ad iter
quod ducit in desertum moab. Dixitque
dominus ad me. Non pugnes contra moabitas
nec ineas adversus eos prelium. Non enim da-
bo tibi quicquam de terra eorum: quia filiis loth
tradidi ar in possessionem. Emim primi
fuerunt habitatores eius, populus magnus
et validus, et tam excelsus ut de ena-
chim stirpe quasi gigantes crederentur
et essent similes filiorum enachim. Deni-
que moabite appellant eos emim.
In seyr autem prius habitaverunt horrei. Quibus
expulsis atque deletis: habitaverunt filii
esau: sicut fecit israel in terra possessio-
nis sue quam dedit ei dominus. Surgentes
ergo ut transiremus torrentem zared:
venimus ad eum. Tempus autem quo am-
bulavimus de cades barne usque ad
transitum torrentis zared xxxviii
annorum fuit donec consumeretur omnis
generatio hominum bellatorum de castris: sic

iuraverat dominus: cuius manus fuit adversum
eos ut interirent de castrorum medio. Post-
quam autem universi ceciderunt pugnatores.
locutus est dominus ad me dicens. Tu transibis
hodie terminos moab urbem nomine ar.
et accedens in vicinia filiorum ammon.
Cave ne pugnes contra eos, nec movearis
ad prelium. Non enim dabo tibi de terra filiorum
ammon, quia filiis loth dedi eam in posses-
sionem. Terra gygantum reputata est.
et in ipsa olim habitaverunt gygantes quos
ammonite vocant zomzommim: populus
magnus et multus et procere longitudinis
sicut enachim. quos delevit dominus a fa-
cie eorum. et fecit illos habitare pro eis sic-
ut fecerat filiis esau qui habitant in seir.
delens amorreos et terram eorum illis tra-
dens quam possident usque in presens. Eve-
os quoque qui habitabant in aserim
usque gazam capadoces expulerunt. Qui
egressi de capadocia deleverunt eos et ha-
bitaverunt pro illis. Surgite et transite tor-
rentem arnon. Ecce tradidi in manu
tua seon regem esebon amorreum et
terram eius. Incipe possidere et committe
adversum eum prelium. Hodie incipiam
mittere terrorem atque formidinem tuam
in populos qui habitant sub omni celo: ut
audito nomine tuo paveant. et in mo-
rem parturientium contremiscant et do-
lore teneantur. Misi ergo nuntios de so-
litudine cademoth ad seon regem ese-
bon verbis pacificis dicens. Transibi-
mus per terram tuam publica gradiemur via.
non declinabimus neque ad dexteram neque
ad sinistram. Alimenta pretio vende nobis.
ut vescamur: aquam pecunia tribue: et sic
bibemus. Tantum est ut nobis concedas transitum:
sicut fecerunt filii esau qui habitant in seir

et moabite qui morantur in ar: donec
veniamus ad iordanem et transeamus in
terram quam dominus deus noster daturus est nobis. Nolu-
itque seon rex esebon dare nobis transitum,
quia induraverat dominus deus tuus spiritum eius,
et obfirmaverat cor illius ut traderetur in
manus tuas, sicut nunc vides. Dixitque dominus
ad me: Ecce cepi tradere tibi seon et terram eius.
Incipe possidere eam. Egressusque est seon ob-
viam nobis cum omni populo ad prelium in iesa.
et tradidit eum dominus deus noster nobis. Percussi-
musque eum cum filiis et omni populo suo.
Cunctasque urbes in tempore illo cepimus:
interfectis habitatoribus earum viris ac mu-
lieribus et parvulis. Non reliquimus in eis
quicquam absque iumentis, que in partem venere pre-
dantium, et spoliis urbium quas cepimus.
Ab aroer que est super ripam torrentis ar-
non oppido quod in valle situm est usque ga-
laad, non fuit vicus et civitas que nostras
effugeret manus. Omnes tradidit dominus deus
noster nobis absque terra filiorum amon: ad
quam non accessimus, et cunctis que adiacent
torrenti ieboc, et urbibus montanis, u-
niversisque locis a quibus nos prohibuit
dominus deus noster. III
Itaque conversi ascendimus per iter basan. Egres-
susque est og rex basan in occursum no-
bis cum populo suo ad bellum in edrai. Dixitque
dominus ad me: Ne timeas eum, quia in ma-
nu tua traditus est cum omni populo ac terra sua.
Faciesque ei sicut fecisti seon regi amor-
reorum qui habitavit in esebon. Tradidit
ergo dominus deus noster in manibus nostris etiam og
regem basan, et universum populum eius. Percussi-
musque eos usque ad internitionem vasta-
tes cunctas civitates illius uno tempore.
non fuit oppidum quod nos effugeret: lx urbes
et omnem regionem argob regni og in ba-
san. Cuncte urbes erant munite mu-
ris altissimis, portisque et vectibus, absque
oppidis innumeris que non habebant muros.
Et delevimus eos sicut feceramus seon regi
esebon, disperdentes omnem civitatem
virosque ac mulieres et parvulos. Iu-
menta autem et spolia urbium diripuimus.
Tulimusque illo in tempore terram de manu
duorum regum amorreorum qui erant trans
iordanem a torrente arnon usque ad mon-
tem hermon, quem sydonii sarion vo-
cant, et amorrei sanir. Omnes civitates que
site sunt in planitie, et universam terram
galaad et basan usque selcha et edrai
civitates regni og in basan. Solus
quippe og rex basan restiterat de stir-
pe gygantum. Et monstratur lectus eius
ferreus, qui est in rabbath filiorum am-
mon, novem cubitos habens longitudinis
et iiii latitudinis, ad mensuram cubiti
virilis manus. Terramque possedimus tempore
illo, ab aroer que est super ripam torrentis
arnon, usque mediam partem montis
galaad: et civitates illius dedi ruben
et gad. Reliquam autem partem galaad et
omnem basan regni og tradidi me-
die tribui manasse, omnem regionem
argob. Cuncta basan vocabatur terra
gygantum. Iair filius manasse pos-
sedit omnem regionem argob usque ad
terminos gessuri et machati. Vocavitque
ex nomine suo basan avothiair, id est
villas iair, usque in presentem diem. Ma-
chir quoque dedi galaad. Et tribubus ruben
et gad dedi terram galaad usque ad
torrentem arnon: medium torrentis
et finium usque ad torrentem ieboc, que
terminus filiorum amon; et planitiem solitu-
dinis atque iordanem et terminos cen-

nereth usq; ad mare deserti qd est sal
sissimu ad radices montis phasga
contra orientem. Precepiq; vob in t[em]p[or]e illo
dicens. Dns ds vr dat vob t[er]ra[m] hanc
in hereditatem. expediti precedite f[rat]res
v[est]ros filios isr[ae]l. oms viri robusti.
absq; uxoribz et paruulis ac iumentis.
Novi enim q[uod] plura h[ab]eatis pecora. et
in urbibz remanere debebunt quas tra
didi vob. donec requiem tribuat dns
fr[atr]ibz v[est]ris. sicut vob tribuit. et pos
sideant et ipi t[er]ram quam daturus est eis
trans iordanem. Tunc revertetur unusquisq;
in possessionem suam quam dedi vob.
Iosue quoq; in tempore illo precepi dicens.
Oculi tui viderunt que fecit dns ds vr
duobz his regibz. sic faciet oibz
regnis ad que transiturus es. Ne timeas
eos. dns eni ds vr. pugnabit p vobis.
Precatusq; sum dnm in tempore illo.
dicens. Dne ds tu cepisti ostendere ser
vo tuo magnitudinem tuam. manumq;
fortissimam. Neq; eni est alius ds vl
in celo vl in t[er]ra. qui possit facere opa
tua. et conpari fortitudini tue. Transi
bo igitur et videbo t[er]ram hanc optimam
trans iordanem. et montem istum egregium
et libanum. Iratusq; est dns m[ihi] p[ro]pt[er] vos.
nec exaudivit me. sed dixit m[ihi]. Sufficit
tibi. Nequaquam ultra loquaris de hac re ad me.
Ascende cacumen phasge. et oculos tu
os circumfer ad occidentem et aquilonem
austrumq; et orientem. et aspice. Nec eni
transibis iordanem istum. Precipe iosue
et corrobora eum atq; conforta. quia ipse precedet
ppl'm istum. et dividet eis t[er]ram quam visu
rus es. Mansimusq; in valle contra fanum
phogor.

IIII

Et nunc isr[ae]l audi precepta atq; iudicia que
ego doceo te. ut faciens ea vivas. et ingre
diens possideas t[er]ram. quam dns ds pa
trum v[est]ror[um] daturus est vob. Non addetis
ad verbum quod vob loquor. nec auferetis
ex eo. Custodite mandata dni di v[est]ri.
que ego precipio vob. Oculi v[est]ri viderunt oia
que fecit dns contra beelphegor. quomodo contriverit
oms cultores eius de medio v[est]ri. Vos
autem qui adheretis dno deo v[est]ro. vivitis
universi usq; in presentem diem. Scitis quod
docuerim vos precepta atq; iusticias. sic
mandavit m[ihi] dns ds meus sic facietis ea
in t[er]ra quam possessuri estis. et observabitis
et implebitis ope. Hec est eni v[est]ra sapi
entia. et intellectus coram ppl'is. ut audi
entes universi precepta hec dicant. En
ppl's sapiens et intelligens. gens magna.
Nec est alia natio tam grandis que habeat
deos appropinquantes sibi. sicut ds n[oste]r adest
cunctis obsecrationibz n[ost]ris. Que est
alia gens sic inclita. ut habeat cerimoni
as. iustaq; iudicia. et universam legem.
quam ego propono hodie ante oculos v[est]ros.
Custodi igitur temetipsum. et animam tuam sol
licite. Ne obliviscaris verbor[um] que viderunt
oculi tui. et ne excedant de corde tuo cun
ctis diebz vite tue. Docebis ea filios ac
nepotes tuos. diem in quo stetisti coram
dno deo tuo in horeb. quando dns locutus est
m[ihi] dicens. Congrega ad me ppl'm ut
audiat sermones meos. et discat timere
me oi tempore quo vivit in t[er]ra. doceatq;
filios suos. Et accessistis ad radicem
montis qui ardebat usq; ad celum.
eratq; in eo tenebre. nubes et caligo.
Locutusq; est dns ad vos de medio ignis.
Vocem verbor[um] eius audistis. et formam
penitus non vidistis. Et ostendit vob pactum
suum. quod precepit ut faceretis. et decem verba

que scripsit in duabus tabulis lapideis.
Michique mandavit in illo tempore ut
docerem vos cerimonias et iudicia que fa-
cere debetis in terra quam possessuri estis.
Custodite igitur sollicite animas vestras. Non
vidistis aliquam similitudinem in die qua
locutus est dominus vobis in horeb de medio
ignis. ne forte decepti faciatis vobis
sculptam similitudinem aut yma-
ginem masculi vel femine similitudinem
omnium iumentorum que sunt super terram vel avium sub
celo volantium. atque reptilium que mo-
ventur in terra. sive piscium qui sub terra
morantur in aquis: ne forte oculis
elevatis ad celum videas solem et
lunam et omnia astra celi. et errore decep-
tus adores ea et colas que creavit dominus
deus tuus in ministerium cunctis gentibus
que sub celo sunt. Vos autem tulit dominus et eduxit
de fornace ferrea egypti. ut haberet po-
pulum hereditarium: sicut est in presenti
die. Iratusque est dominus contra me propter sermo-
nes vestros et iuravit ut non transirem
iordanem nec ingrederer terram optimam
quam daturus est vobis. Ecce morior in hac
humo. non transibo iordanem. Vos trans-
ibitis. et possidebitis terram egregiam.
Cave ne quando obliviscaris pacti domini
dei tui. quod pepigit tecum. et facias tibi
sculptam similitudinem eorum que fieri
dominus prohibuit: quia dominus deus tuus ignis
consumens est. deus emulator. Si genue-
ritis filios ac nepotes et morati fueritis
in terra. deceptique feceritis vobis aliquam si-
militudinem. patrantes malum coram
domino deo vestro. ut eum ad iracundiam
provocetis. testes invoco hodie celum et
terram. cito perituros vos esse de terra quam
transito iordane possessuri estis.

Non habitabitis in ea longo tempore sed
delebit vos dominus. atque disperget in
omnes gentes. et remanebitis pauci
in nationibus. ad quas vos ducturus est dominus.
Ibique servietis diis. qui hominum mani-
bus fabricati sunt ligno et lapide. qui non
vident non audiunt. non comedunt. non
odorantur. Cumque quesieris ibi dominum
deum tuum invenies eum. si tamen toto cor-
de quesieris et tota tribulatione anime tue.
postquam te invenerint omnia que predicta sunt. Novis-
simo tempore reverteris ad dominum deum
tuum et audies vocem eius: quia deus miseri-
cors est dominus deus tuus est. Non dimittet te.
nec omnino delebit. neque obliviscetur
pacti in quo iuravit patribus tuis. In-
terroga de diebus antiquis qui fuerunt an-
te te ex die quo creavit deus hominem super
terram. a summo celi usque ad summum eius.
si facta est aliquando huiuscemodi res. aut umquam
cognitum est ut audiret populus vocem dei lo-
quentis de medio ignis. sicut tu audisti
et vidisti. si fecit deus ut ingrederetur et tol-
leret sibi gentem de medio nationum per
temptationes. signa atque portenta.
per pugnam et robustam manum. exten-
tumque brachium. et horribiles visio-
nes. iuxta omnia que fecit pro vobis dominus deus
vester in egypto. videntibus oculis tuis.
ut scires quoniam dominus ipse est deus. et non est alius pre-
ter eum. De celo te fecit audire vocem
suam ut doceret te. et in terra ostendit tibi
ignem suum maximum. et audisti verba
illius de medio ignis. quia dilexit patres
tuos. et elegit semen eorum post eos.
Eduxitque te precedens in virtute sua
magna ex egypto. ut deleret nationes
maximas. et fortiores te in introitu
tuo. et introduceret te. daretque tibi terra

eam in possessionem sicut cernis in pre-
senti die. Scito ergo hodie ⁊ cogita-
to in corde tuo quod dominus ipse sit deus in celo
sursum ⁊ in terra deorsum. ⁊ non sit
alius. Custodi precepta eius atque man-
data que ego precipio tibi. ut bene sit tibi.
⁊ filiis tuis post te. ⁊ permaneas mul-
to tempore super terram quam dominus deus tuus da-
turus est tibi. Tunc separavit moyses tres
civitates transiordanem ad orienta-
lem plagam ut confugiat ad eas qui
occiderit nolens proximum suum. nec fuerit
inimicus ante unum ⁊ alterum diem. ⁊ ad
harum aliquam urbium. possit evadere.
bosor que sita est in solitudine. terra cam-
pestri. de tribu ruben. ⁊ ramoth in
galaad que est in tribu gad. ⁊ golam in
basan que est in tribu manasse. Ista est
lex quam posuit moyses coram filiis
israel. ⁊ hec testimonia ⁊ cerimonie atque
iudicia. que locutus est ad filios israel.
quando egressi sunt de egypto. trans iordanem
in valle contra fanum phogor in terra
seon regis amorrei qui habitavit in
esebon. quem percussit moyses. filii quoque
israel egressi de egypto possederunt terram eius.
⁊ terram og regis basan duorum regum
amorreorum qui erant transiordanem
ad solis ortum. ab aroer que sita est super
ripam torrentis arnon. usque ad mon-
tem seon. qui est hermon. omnem pla-
niciem transiordanem ad orientalem
plagam. usque ad mare solitudinis. ⁊
usque ad radices montis phasga.
Vocavitque moyses omnem V
israelem. ⁊ dixit ad eum. Audi israel
cerimonias atque iudicia. que ego loquor
in auribus vestris hodie. Discite ea ⁊ ope-
re complete. Dominus deus noster pepigit nobiscum fedus
in horeb. Non cum patribus nostris iniit pa-
ctum sed nobiscum qui in presentiarum sumus
⁊ vivimus. Facie ad faciem locutus est nobis in
monte de medio ignis. Ego sequester ⁊
medius fui inter dominum ⁊ vos in tempore illo.
ut annunciarem vobis verba eius. Timuistis
enim ignem. ⁊ non ascendistis in montem. Et
ait. Ego dominus deus tuus qui eduxi te de terra e-
gypti. de domo servitutis. Non habebis deos
alienos in conspectu meo. Non facies tibi scul-
ptile. nec similitudinem omnium que in celo sunt
desuper. ⁊ que in terra deorsum. ⁊ que versantur
in aquis sub terra. Non adorabis ea. ⁊ non co-
les. Ego enim sum dominus deus tuus. deus emu-
lator. reddens iniquitatem patrum super filios.
in terciam ⁊ quartam generationem hiis qui
oderunt me. ⁊ faciens misericordiam in multa
milia diligentibus me ⁊ custodientibus
precepta mea. Non usurpabis nomen domini
dei tui frustra. quia non erit impunitus qui super re
vana nomen eius assumpserit. Observa
diem sabbati. ut sanctifices eum. sicut precepit
tibi dominus deus tuus. Sex diebus operabis ⁊ fa-
cies omnia opera tua. septimus dies sab-
bati est. id est requies domini dei tui. Non
facies in eo quicquam operis. tu ⁊ filius tuus
⁊ filia. servus ⁊ ancilla. ⁊ bos ⁊ asinus
⁊ omne iumentum tuum. ⁊ peregrinus qui
est intra portas tuas. ut requiescat servus
⁊ ancilla tua. sicut ⁊ tu. Memento quod
⁊ ipse servieris in egypto. ⁊ eduxerit te
inde dominus deus tuus in manu forti ⁊ brachio
extento. Idcirco precepit tibi. ut observares
diem sabbati. Honora patrem tuum ⁊ ma-
trem. sicut precepit tibi dominus deus tuus ut lon-
go vivas tempore. ut bene sit tibi in terra quam
dominus deus tuus daturus est tibi. Non occides. non
mechaberis. non facies furtum. nec loqueris
contra proximum tuum falsum testimonium. Non concu-

pisces uxorem proximi tui. n̄ domū. n̄
agrū. n̄ seruū nō ancillam. n̄ bouē. n̄
asinū. ⁊ uniuersa q̄ illius s̄. Hec uerba
locut̄ ē dn̄s ad omnē multitudinē urām
ī monte de medio ignis. ⁊ nub̄ ⁊ cali
ginis uoce magna. nich̄ addēs ampliꝰ.
Et scripsit ea in duab; tabul̄ lapideis
q̄s tradidit m̄. Vos aūt postq̄ audistis
uocem de medio tenebrāꝝ. ⁊ mōtē ardē
uidistis. accessistis ad me oīs prīci
pes tribuū ⁊ maiores natu̅ atq; dixi
stis. Ecce ostendit nob̄ dn̄s d̄s nr̄ ma
iestatē ⁊ magnitudinē suā. uocē eī
audiuim̄ de medio ignis. ⁊ pbauim̄
hodie q̄ loquēte dō cum hōie uixerit
hō. Cur ḡ moriem̄ ⁊ deuorabit nos
ignis hic maximꝰ. Si eñ audierim̄
ultra uocē dn̄i dei nr̄i. moriem̄. Quid ē
oīs caro ut audiat uocē dī uiuentis.
qui de medio ignis loq̄t sic nos audi
uim̄ ⁊ possit uiuē. Tu magis accede.
⁊ audi cuncta q̄ dixerit dn̄s d̄s nr̄ t̄. loq̄
risq; ad nos. ⁊ nos audiētes faciem̄
ea. Qd̄ cum audisset dn̄s. ait ad me. Au
diui uocē u̅boꝝ ppl̄i hui̅ q̄ locuti sunt t̄.
Bn̄ omnia s̄ locuti. Quis det tale eos
hr̄e mentem. ut timeant me ⁊ custodi
ant uniuersa mandata mea ī oī t̄pr̄e.
ut bn̄ sit eis ⁊ filijs eoꝝ ī sempiternū.
Vade ⁊ dic eis. Reuertimī ī tentoria urā.
Tu aūt sta hic mecū. ⁊ loq̄r t̄ oīa manda
ta. ⁊ cerimonias. atq; iudicia q̄ docebis
eos. ut faciant ea in t̄ra q̄m dabo ill̄
ī possessionē. Custodite ḡ ⁊ facite q̄
pcepit dn̄s d̄s uob̄. Non declinabitis
neq; ad dexteram neq; ad sinistrā. s; p
uiā q̄ pcepit dn̄s d̄s nr̄ ambulabitis
ut uiuatis. ⁊ bn̄ sit uob̄. ⁊ ptelent dies
in t̄ra possessionis uestre.

VI

Hec sunt pcepta ⁊ cerimonie atq;
iudicia q̄ mandauit dn̄s d̄s
ur̄. ut docerem uos. ⁊ faciatis ea ī t̄ra
ad q̄m transgredimī possidendā. ut
timeas dn̄m d̄m tuū. ⁊ custodias
oīa mandata ⁊ pcepta eī q̄ ego pcipio
t̄. ⁊ filijs ac nepotib; tuis. cunctis
dieb; uite tue. ut plongent̄ dies tui.
Audi isrl̄. ⁊ obserua ut facias. ⁊ bn̄
sit t̄. ⁊ multiplicēris ampliꝰ. sic polli
citus ē dn̄s d̄s pr̄m tuoꝝ tibi t̄ram la
ctē ⁊ melle manantē. Audi isrl̄. Dn̄s
d̄s nr̄. d̄s unꝰ ē. Diliges dn̄m d̄m tuū
ex toto corde tuo. ⁊ ex tota aīa tua.
⁊ ex tota fortitudine tua. Eruntq; u
ba h̄ que ego pcipio t̄. hodie ī corde
tuo. ⁊ narrab̄ ea filijs tuis. ⁊ medi
tabis sedens in domo tua. ⁊ ambulans
ī itinē. dormiens atq; cōsurgēs. Et li
gab̄ ea q̄si signū ī manu tua. eruntq;
⁊ mouebunt̄ int̄ oculos tuos. scri
bes q; ea ī limine ⁊ ostijs domꝰ tue.
Cumq; introduxerit te dn̄s d̄s tuus ī
t̄ram p qua iurauit pr̄ib; tuis abra
ham ysaac ⁊ iacob. ⁊ dederit t̄ ciuitates
magnas ⁊ optimas. q̄s n̄ edificasti.
domos plenas cunctaꝝ opū. q̄s n̄ ex
truxisti. cisternas q̄s n̄ effodisti. uine
ta ⁊ oliueta q̄ n̄ plantasti. ⁊ come
deris ⁊ saturatꝰ fueris. caue diligent̄
ne obliuiscaris dn̄i qui eduxit te
de t̄ra egipti de domo seruitutis. Dn̄m
d̄m tuū timebis ⁊ ipi̅ serues. ac p nomē
illius iurabis. Non ibitis post d̄os ali
enos cunctaꝝ gentiū q̄ ī circuitu uō
s̄. qm̄ d̄s emulator dn̄s d̄s tuus ī me
dio tui. nequā irascat̄ furor dn̄i dei
tui ɔ̄ te. ⁊ auferat te de superficie terre.
Non temptab̄ dn̄m d̄m tuū. sic tempta

si in loco temptationis. Custodi p-
cepta dni dei tui. ac testimonia & ce-
rimonias quas precepit tibi. & fac quod placi-
tum est & bonum in conspectu dni. ut bene sit tibi.
& ingressus possideas terram optimam.
de qua iuravit dominus patribus tuis. ut deleret
omnes inimicos tuos coram te sicut locu-
tus est. Cum interrogaverit te filius tuus
cras dicens. Quid sibi volunt testi-
monia hec & cerimonia atque iudicia
que precepit dns deus noster nobis. dices ei.
Servi eramus pharaonis in egypto. et
eduxit nos dns de egypto in manu
forti. fecitque signa atque prodigia ma-
gna & pessima in egypto contra pharaonem
& omnem domum illius in conspectu nostro. & eduxit
nos inde ut introductis daret terram
super qua iuravit patribus nostris. Precepitque
nobis dominus ut faciamus omnia legitima hec. & ti-
meamus dominum deum nostrum. & bene sit nobis.
cunctis diebus vite nostre. sicut est hodie.
Eritque nostri misericors. si custodieri-
mus & fecerimus omnia precepta eius coram dno
deo nostro. sicut mandavit nobis. **VII**

Cum introduxerit te dns deus tuus
in terram quam possessurus ingredi-
eris. & deleverit gentes multas coram
te etheum & gergeseum. & amorreum.
& chananeum. phereseum. & eveum. & ie-
buseum. septem gentes multo ma-
ioris numeri quam tu es. & robustiores
te. tradideritque eas dns deus tuus tibi. per-
cuties eas usque ad internitionem.
Non inibis cum eis fedus. nec misereberis earum.
neque sociabis cum eis coniugia. filiam tuam
non dabis filio eius. nec filiam illius acci-
pies filio tuo. quia seducet filium tuum
ne sequatur me. & ut magis serviat
diis alienis. Irasceturque furor domini et

delebit te cito. Quin potius hec facies eis.
Aras eorum subvertite. confringite statuas.
lucosque succidite. & sculptilia comburite.
quia populus sanctus es dno deo tuo. Te elegit
dns deus tuus. ut sis ei populus peculiaris.
de cunctis populis qui sunt super terram. Non quia
cunctas gentes numero vincebatis. vo-
bis iunctus est dominus. & elegit vos. cum omnibus sitis
populis pauciores. sed quia dilexit vos dominus.
& custodivit iuramentum quod iuravit patri-
bus vestris. Eduxitque vos in manu forti.
& redemit de domo servitutis de manu
pharaonis regis egypti. & scies quia dominus deus
tuus ipse est deus fortis & fidelis. custodiens
pactum & misericordiam diligentibus se. & his
qui custodiunt precepta eius in mille ge-
nerationes. et reddens odientibus se sta-
tim. ita ut disperdat eos. & ultra non differat
protinus eis restituens quod merentur. Custo-
di ergo precepta & cerimonias atque iudicia.
que ego mando tibi hodie ut facias. Si
postquam audieris hec iudicia. custodieris
ea & feceris. custodiet & dominus deus tuus pactum
tibi & misericordiam quam iuravit patribus tuis. et
diliget te ac multiplicabit. benedicetque
fructui ventris tui. & fructui terre tue.
frumento tuo atque vindemie. oleo & ar-
mentis. gregibus ovium tuarum super terram. pro qua
iuravit patribus tuis ut daret eam tibi. Be-
nedictus eris inter omnes populos. Non erit apud
te sterilis utriusque sexus. tam in hominibus quam
in gregibus tuis. Auferet dns a te omnem
languorem & infirmitates egypti pessi-
mas quas novisti. non inferet tibi. sed cunctis
hostibus tuis. Devorabis omnes populos. quos
dominus deus tuus daturus est tibi. Non parcet eis
oculus tuus. nec servies diis eorum. ne sint
in ruinam tui. Si dixeris in corde tuo plures
sunt gentes iste quam ego. quomodo potero

delere eas. Noli metuere sed recordare que fe-
cerit dominus deus tuus pharaoni et cunctis e-
gyptiis, plagas maximas quas viderunt
oculi tui, et signa atque portenta manum-
que robustam et extentum brachium, ut e-
duceret te dominus deus tuus. Sic faciet cun-
ctis populis quos metuis. Insuper et cra-
brones mittet dominus deus tuus in eos, donec
deleat omnes atque disperdat qui persecuti
te fuerint et latere potuerint. Non timebis eos,
quia dominus deus tuus in medio tui est deus magnus
et terribilis. Ipse consumet nationes has in conspe-
ctu tuo paulatim atque per partes. Non poteris
delere eas pariter, ne forte multiplicentur
contra te bestie terre. Dabitque eos dominus deus tu-
us in conspectu tuo et interficiet illos donec penitus
deleantur. Tradetque reges eorum in manus
tuas, et disperdes nomina eorum sub celo.
Nullus poterit resistere tibi donec conteras eos.
Sculptilia eorum igne combures. Non concupi-
sces argentum et aurum de quibus facta sunt,
neque assumes ex eis tibi quicquam, ne offen-
das, propterea quia abhominatio est domini dei tui.
Nec inferes quippiam ex idolo in domum tu-
am, ne fias anathema sicut et illud
est. Quasi spurcitiam detestaberis et velut
inquinamentum ac sordes abhominationi
habebis, quia anathema est. VIII

Omne mandatum quod ego precipio
tibi hodie cave diligenter ut facias,
ut possitis vivere et multiplicemini, ingressique
possideatis terram pro qua iuravit dominus
patribus vestris. Et recordaberis cuncti itineris
per quod adduxit te dominus deus tuus xl annis
per desertum, ut affligeret te atque temptaret,
et nota fierent que in tuo animo versabantur,
utrum custodires mandata illius an non.
Afflixit te penuria et dedit tibi cibum man-
na, quod ignorabas tu et patres tui, ut
ostenderet tibi quod non in solo pane vivet ho-
mo, sed in omni verbo quod egreditur ex ore dei.
Vestimentum tuum quo operiebaris ne-
quaquam vetustate defecit, et pes tuus non
est subtritus. En quadragesimus annus est, ut
recogites in corde tuo, quia sicut erudit ho-
mo filium suum, sic dominus deus tuus erudivit te, ut
custodias mandata domini dei tui et
ambules in viis eius et timeas eum. Do-
minus enim deus tuus introducet te in terram bonam,
terram rivorum aquarumque et fontium, in cuius
campis et montibus erumpunt fluviorum
abyssi, terram frumenti, ordei ac vine-
arum, in qua ficus et malagranata et oli-
veta nascuntur, terram olei ac mellis, ubi
absque ulla penuria comedes panem
tuum et rerum omnium habundantia perfrueris,
cuius lapides ferrum sunt, et de montibus e-
ris metalla foduntur, ut cum comederis
et saciatus fueris, benedicas domino deo tuo
pro terra optima quam dedit tibi. Observa
et cave, nequando obliviscaris domini dei tui,
et negligas mandata eius atque iudicia
et ceremonias quas ego precipio tibi hodie, ne
postquam comederis et saciatus fueris, domos
pulchras edificaveris et habitaveris in eis,
habuerisque armenta et ovium greges,
argenti et auri cunctarumque rerum copia,
elevetur cor tuum et non reminiscaris domini
dei tui, qui eduxit te de terra egypti de do-
mo servitutis, et ductor tuus fuit in so-
litudine magna atque terribili, in qua erat
serpens flatu adurens, ac scorpio ac
dypsas, et nulle omnino aque. Qui eduxit
rivos de petra durissima, et cibavit
te manna in solitudine, quod nescierunt
patres tui. Et postquam afflixit ac probavit,
ad extremum misertus est tui, ne diceres in
corde tuo: Fortitudo mea et robur manus

meae haec mihi omnia praestiterunt sed recorderis domini dei
tui quod ipse tibi vires praebuerit ut impleret
pactum suum super quo iuravit patribus
tuis sicut praesens indicat dies. Sin
autem oblitus domini dei tui secutus fueris
deos alienos coluerisque illos et ado
raveris ecce nunc praedico vobis quod omnino dispe
reatis sicut gentes quas delevit dominus in introitu
tuo. Ita et vos peribitis si inobedientes
fueritis voci domini dei vestri. VIII

Audi Israel. Tu transibis hodie Ior
danem ut possideas nationes
maximas et fortiores te civitates
ingentes et ad caelum usque muratas. Populum
magnum atque sublimem filios Enacim
quos ipse vidisti et audisti quibus nullus
potest ex adverso resistere. Scies ergo hodie quod
dominus deus tuus ipse transibit ante te ignis
devorans atque consumens qui conte
rat eos et deleat atque disperdat ante faciem
tuam velociter sicut locutus est tibi. Ne dicas
in corde tuo cum deleverit eos dominus deus
tuus in conspectu tuo: Propter iustitiam meam intro
duxit me dominus ut terram hanc possiderem.
cum propter impietates suas istae dele
tae sint nationes. Neque enim propter iustitias
tuas et aequitatem cordis tui ingredie
ris ut possideas terras earum. sed quia illae
egerunt impie te introeunte de
letae sunt. et ut impleret verbum suum dominus
quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis
Abraham Ysaac et Iacob. Scito ergo quod
non propter iustitias tuas dominus deus tuus dedit tibi
terram hanc optimam in possessionem
cum durissimae cervicis sis populus. Memento
et ne obliviscaris quomodo ad iracundiam
provocaveris dominum deum tuum in solitudine.
Ex eo die quo egressus es ex Egipto usque
ad locum istum semper adversum dominum
contendisti. Nam et in Horeb provocasti eum
et iratus delere te voluit quando ascendi in
montem ut acciperem tabulas lapideas
tabulas pacti quod pepigit vobiscum dominus.
et perseveravi in monte xl diebus ac noc
tibus panem non comedens et aquam non bibens.
Deditque mihi dominus duas tabulas lapide
as scriptas digito dei et continentes omnia
verba quae vobis in monte locutus est de medio
ignis quando contio populi congregata est. Cumque
transissent xl dies et totidem noctes de
dit mihi dominus duas tabulas lapideas ta
bulas foederis. Dixitque mihi: Surge et descen
de hinc cito quia populus tuus quem eduxisti de Egyp
to deseruerunt velociter viam quam demon
strasti eis feceruntque sibi conflatile. Rur
sumque ait dominus ad me: Cerno quod populus
iste durae cervicis sit. Dimitte me ut con
teram eum et deleam nomen eius de sub caelo
et constituam te super gentem quae hac maior
et fortior sit. Cumque de monte ardente
descenderem et duas tabulas foederis utra
que tenerem manu vidissemque vos peccasse
domino deo vestro et fecisse vobis vitulum conflati
lem ac deseruisse velociter viam eius quam
vobis ostenderat, proieci tabulas de ma
nibus meis confregique eas in conspectu vestro. Et pro
cidi ante dominum sicut prius xl diebus et xl
noctibus panem non comedi et aquam non bibi
propter omnia peccata vestra quae gessistis contra
dominum et eum ad iracundiam provocastis.
Timui enim indignationem et iram illius qua
adversum vos concitatus delere vos voluit. Et
exaudivit me dominus etiam hac vice. Adversum
Aaron quoque vehementer iratus voluit eum con
terere et pro illo similiter deprecatus sum. Pec
catum autem vestrum quod feceratis id est vitulum
arripiens igne combussi et in frusta com
minuens omnino quasi in pulverem redigerem

proieci in torrentem qui de monte descendit.
In incendio quoque et in temptatione et in sepul-
chris concupiscentiae provocastis dominum. Et
quando misit vos de Cades Barne dicens:
Ascendite et possidete terram quam dedi vo-
bis. Et contempsistis imperium domini dei vestri et non
credidistis ei neque vocem eius audire vo-
luistis. Sed semper fuistis rebelles a die
qua nosse vos coepi. Et iacui coram domino xl
diebus ac xl noctibus quibus eum suppliciter
deprecabar ne deleret vos ut fuerat commi-
natus. Et orans dixi: Domine deus ne dis-
perdas populum tuum et hereditatem tuam quam re-
demisti in magnitudine tua quos edu-
xisti de Egypto in manu forti. Recorda-
re servorum tuorum Abraham Ysaac et
Iacob. Ne aspicias duritiam populi huius
et impietatem atque peccatum ne forte dicant
habitatores terrae de qua eduxisti nos: Non
poterat dominus introducere eos in terram quam
pollicitus est eis et oderat illos. Idcirco eduxit
ut interficeret eos in solitudine. Qui sunt po-
pulus tuus et hereditas tua quos eduxisti in
fortitudine tua magna et in brachio tuo
extento.

X

In tempore illo dixit dominus
ad me: Dola tibi duas tabulas sicut
priores fuerunt et ascende ad me in mon-
tem. Faciesque et archam ligneam et scri-
bam in tabulis verba quae fuerunt in his
quas ante confregisti. Ponesque eas in archa.
Feci igitur archam de lignis sethim. Cumque
dolassem duas tabulas lapideas in-
star priorum ascendi in montem habens eas
in manibus. Scripsitque in tabulis iuxta
id quod prius scripserat verba decem quae lo-
cutus est dominus ad vos in monte de medio
ignis quando populus congregatus est et dedit mihi eas.
Reversusque de monte descendi et posui
tabulas in archam quam feceram quae hucusque
ibi sunt sicut mihi praecepit dominus. Filii autem
Israel castra moverunt ex Beroth filiorum Ia-
chan in Mosera ubi Aaron mortuus
ac sepultus est. Pro quo sacerdotio fun-
ctus est filius eius Eleazar. Inde vene-
runt in Gadgad. De quo loco profecti
castra metati sunt in Ietebatha in terra
aquarum atque torrentium. Eo tempore
separavit tribum Levi ut portaret ar-
cham foederis domini et staret coram eo in
ministerio ac benediceret in nomine illius usque
in praesentem diem. Quamobrem non habu-
it Levi partem neque possessionem cum fratribus
suis quia ipse dominus possessio eius est sicut
promisit ei dominus deus tuus. Ego autem steti
in monte sicut prius xl diebus ac noctibus.
Exaudivitque me dominus etiam hac vice et
te perdere noluit. Dixitque mihi: Vade et prae-
cede populum ut ingrediatur et possideat terram
quam iuravi patribus eorum ut traderem eis.
Et nunc Israel quid dominus deus tuus petit a
te nisi ut timeas dominum deum tuum et am-
bules in viis eius et diligas eum ac ser-
vias domino deo tuo in toto corde tuo et
in tota anima tua custodiasque mandata
domini et caeremonias eius quas ego hodie prae-
cipio ut bene sit tibi. En domini dei tui caelum
et caelum caeli terra et omnia quae in ea sunt. Et tamen
patribus tuis conglutinatus est dominus et amavit
eos. Elegitque semen eorum post eos id est
vos de cunctis gentibus sicut hodie com-
probatur. Circumcidite igitur praeputium cordis
vestri et cervicem vestram ne induretis am-
plius quia dominus deus vester ipse est deus deorum et dominus
dominantium deus magnus et potens et terribilis
qui personam non accipit nec munera. Facit
iudicium pupillo et viduae amat pere-
grinum et dat ei victum atque vestitum. Et
vos ergo amate peregrinos quia et ipsi fu-

istis advene in terra Egypti. Dominum deum
tuum timebis et ei servies. Ipsi adherebis
iurabisque in nomine illius. Ipse est laus tu-
a et deus tuus qui fecit tibi haec magnalia
et terribilia quae viderunt oculi tui. In lxx
animabus descenderunt patres tui in E-
gyptum et ecce nunc multiplicavit te
dominus deus tuus sicut astra celi. XI
Ama itaque dominum deum tuum et obser-
va precepta eius et cerimonias
iudicia atque mandata omni tempore. Co-
gnoscite hodie quae ignorant filii vestri
qui non viderunt disciplinam domini dei vestri
magnalia eius et robustam manum ex-
tentumque brachium signa et opera quae fecit
in medio Egypti pharaoni regi et universe
terre eius. omnique exercitui Egyptiorum
et equis ac curribus. quomodo operuerint
eos aque rubri maris cum nos persequ-
erentur et deleverit eos dominus usque in presentem
diem. vobisque quae fecerit in solitudine
donec veniretis ad hunc locum. et Dathan
atque Abiron filiis Eliab qui fuit filius
Ruben. quos aperto ore suo terra absor-
buit cum domibus et tabernaculis et univer-
sa substantia eorum quam habebant in medio Israhelis.
Oculi vestri viderunt omnia opera domini magna
quae fecit. ut custodiatis universa man-
data illius quae ego hodie precipio vobis.
et possitis introire et possidere terram ad
quam ingredimini. multoque in ea vivatis
tempore. quam sub iuramento pollicitus est dominus
patribus vestris. et semini eorum lacte et mel-
le manantem. Terra enim ad quam ingredie-
ris possidendam non est sicut terra Egypti de
qua existis. ubi iacto semine in hortorum
morem aque ducuntur irrigue. sed montuo-
sa est et campestris de celo expectans
pluvias quam dominus deus tuus semper invisit

et oculi illius in ea sunt a principio anni usque
ad finem eius. Si ergo obedieritis man-
datis meis quae ego hodie precipio vobis
ut diligatis dominum deum vestrum et serviatis
ei in toto corde vestro et in tota anima vestra
dabit pluviam terre vestre temporaneam et
serotinam. ut colligatis frumentum et vi-
num et oleum. fenumque ex agris ad pascen-
da iumenta. et ut ipsi comedatis ac satu-
remini. Cavete ne forte decipiatur cor
vestrum et recedatis a domino serviatisque
diis alienis et adoretis eos. iratusque
dominus claudat celum et pluvie non descendant
nec terra det germen suum. pereatisque veloci-
ter de terra optima quam dominus daturus est vobis.
Ponite haec verba in cordibus et in animis
vestris. et suspendite ea pro signo in manibus.
et inter vestros oculos collocate. Docete fi-
lios vestros ut illa meditentur quando sederis
in domo tua. et ambulaveris in via et accu-
bueris atque surrexeris. Scribes ea super
postes et ianuas domus tue: ut mul-
tiplicentur dies tui et filiorum tuorum in terra
quam iuravit dominus patribus tuis ut daret eis
quamdiu celum imminet terre. Si enim custo-
dieritis mandata quae ego precipio vobis.
et feceritis ea ut diligatis dominum deum
vestrum. et ambuletis in omnibus viis eius et ad-
hereatis ei. disperdet dominus omnes gentes
istas ante faciem vestram. et possidebitis
eas quae maiores et fortiores vobis sunt.
Omnis locus quem calcaverit pes vester
vester erit. A deserto et libano et flumine
magno Eufrate usque ad mare occi-
dentale erunt termini vestri. Nullus sta-
bit contra vos. Terrorem vestrum et formidinem
dabit dominus deus vester super omnem terram quam
calcaturi estis: sicut locutus est vobis. En pro-
pono in conspectu vestro hodie benedictionem et

maledictionem. benedictionem si obedieritis
mandatis domini dei vestri que hodie precipio
vobis: maledictionem si non audieritis man-
data domini dei vestri sed recesseritis de via
quam ego nunc ostendo vobis et ambulaveri-
tis post deos alienos quos ignoratis.
Cum vero introduxerit te dominus deus tuus in terram
ad quam pergis habitandam: pones benedictionem
super montem garizim. maledictionem super
montem hebal: qui sunt trans iordanem
post viam que vergit ad solis occubitum
in terra chananei qui habitat in campestri-
bus contra galgalam que est iuxta vallem ten-
dentem et intrantem procul. Vos autem transi-
bitis iordanem ut possideatis terram quam
dominus deus vester daturus est vobis: ut habeatis
ac possideatis illam. Videte ergo ut im-
pleatis cerimonias atque iudicia que ego
hodie ponam in conspectu vestro. XII
Hec sunt precepta atque iudicia que
facere debetis in terra quam dominus deus pa-
trum tuorum daturus est tibi: ut possideas
eam cunctis diebus quibus super humum
gradieris. Subvertite omnia loca in quibus co-
luerunt gentes quas possessuri estis
deos suos: super montes excelsos et col-
les et subter omne lignum frondosum. Dis-
sipate aras eorum et confringite statuas.
Lucos igne comburite et ydola commin-
uite. disperdite nomina eorum de locis illis.
Non facietis ita domino deo vestro. sed ad locum
quem elegerit dominus deus vester de cunctis tribu-
bus vestris. ut ponat nomen suum ibi. et habitet
in eo venietis: et offeretis in illo loco ho-
locausta et victimas vestras decimas
et primitias manuum vestrarum et vota
atque donaria. primogenita boum et ovium
et comedetis ibi in conspectu domini dei vestri ac le-
tabimini in cunctis ad que miseritis ma-
num vos et domus vestre in quibus benedixerit
vobis dominus deus vester. Non facietis ibi que nos
hic facimus hodie: singuli quod sibi rec-
tum videtur. Neque enim usque in presens
venistis ad requiem et possessionem quam
dominus deus daturus est vobis. Transibitis ior-
danem et habitabitis in terra quam dominus deus vester
daturus est vobis. ut requiescatis a cunctis
hostibus per circuitum. et absque ullo timo-
re habitetis in loco quem elegerit dominus deus
vester. ut sit nomen eius in eo. Illuc omnia
que precipio conferetis. holocausta et ho-
stias ac decimas. et primitias manu-
um vestrarum et quicquid precipuum est in
muneribus quod vovistis domino. Ibi epulabi-
mini coram domino deo vestro. vos et filii
ac filie vestre. famuli et famule atque
levites qui in vestris urbibus commoratur.
Neque enim habet aliam partem et possessionem
inter vos. Cave ne offeras holocau-
sta tua in omni loco quem videris. sed in eo quem
elegerit dominus in una tribuum tuarum of-
feres hostias. et facies quecumque precipio
tibi. Sin autem comedere volueris. et te esus
carnium delectaverit: occide et comede
iuxta benedictionem domini dei tui quam dederit
tibi in urbibus tuis. Sive immundum fu-
erit hoc est maculatum et debile: sive mun-
dum. hoc est integrum et sine macula. quod
offerri licet. sicut capream et cervum co-
medes: absque esu dumtaxat sanguinis
quem super terram quasi aquam effundes. Non
poteris comedere in oppidis tuis deci-
mas frumenti et vini et olei tui. primoge-
nita armentorum et pecorum. et omnia que voveris.
et sponte offerre volueris. et primitias
manuum tuarum. sed coram domino deo tuo
comedes ea in loco quem elegerit dominus deus
tuus. tu et filius tuus ac filia et servus.

et famula atque levites qui manent in
urbibus tuis: et laetaberis et reficieris co-
ram domino deo tuo in cunctis ad quae exten-
dis manum tuam. Cave ne derelinquas
levitem in omni tempore quo versaris in
terra. Quando dilataverit dominus deus tuus termi-
nos tuos sicut locutus est tibi et volueris
vesci carnibus quas desiderat anima tua:
locus autem quem elegerit dominus deus tuus ut
sit nomen eius ibi si procul fuerit occides
de armentis et pecoribus quae habueris sicut
praecepi tibi et comedes in oppidis tuis
ut tibi placet. Sicut comeditur caprea
et cervus ita vesceris eis: et mundus
et inmundus in commune vescentur. Hoc so-
lum cave ne sanguinem comedas.
Sanguis enim eorum pro anima est. Et idcirco non
debes animam comedere cum carnibus sed su-
per terram fundes quasi aquam ut sit tibi bene et fi-
liis tuis post te cum feceris quod placet
in conspectu domini. Quae autem sanctificaveris et voveris
domino tolles et venies ad locum quem
elegerit dominus: et offeres oblationes tuas car-
nem et sanguinem super altare domini de-
i tui. Sanguinem hostiarum fundes in al-
tari: carnibus autem ipse vesceris. Obser-
va et audi omnia quae ego praecipio tibi ut
filiis tuis post te in sempiternum cum fe-
ceris quod bonum est et placitum in conspectu domini de-
i tui. Quando disperdiderit dominus deus tuus ante fa-
ciem tuam gentes ad quas ingredieris possi-
dendas et possederis eas atque habitaveris
in terra earum: cave ne imiteris eas post-
quam te fuerint introeunte subversae et
requiras caerimonias earum dicens: Sicut
coluerunt gentes istae deos suos ita et
ego colam. Non facies similiter domino
deo tuo. Omnes enim abominationes quas
aversatur dominus fecerunt diis suis: offeren-
tes filios et filias et conburentes igni.
XIII Quod praecipio tibi hoc tantum facito
domino: nec addas quicquam nec mi-
nuas. Si surrexerit in medio tui propheta
aut qui somnium vidisse se dicat et
praedixerit signum atque portentum et evenerit
quod locutus est et dixerit tibi eamus et sequamur
deos alienos quos ignoras et servia-
mus eis: non audies verba prophetae illius aut
somniatoris: quia temptat vos dominus deus
vester ut palam fiat utrum diligatis eum
an non in toto corde et in tota anima vestra. Do-
minum deum vestrum sequimini et ipsum timete et man-
data illius custodite et audite vocem
eius. Ipsi servietis et ipsi adherebitis. Pro-
pheta autem ille aut fictor somniorum in-
terficietur quia locutus est ut vos averteret a domino
deo vestro qui eduxit vos de terra Aegypti
et redemit de domo servitutis ut erra-
re faceret de via quam tibi praecepit dominus deus
tuus: et auferes malum de medio tui. Si
autem tibi voluerit persuadere frater tuus filius
matris tuae aut filius tuus vel filia sive
uxor quae est in sinu tuo aut amicus quem di-
ligis ut animam tuam clam dicens: eamus
et serviamus diis alienis quos ignoras tu
et patres tui cunctarum in circuitu gentium
quae iuxta vel procul sunt ab initio usque ad finem
terrae: non adquiescas ei nec audias neque
parcat ei oculus tuus ut miserearis et occul-
tes eum: sed statim interficies. Sit primum
manus tua super eum et post te omnis populus mit-
tat manum. Lapidibus obrutus necabitur
quia voluit te abstrahere a domino deo tuo
qui eduxit te de terra Aegypti de domo
servitutis: ut omnis Israhel audiens timeat
et nequaquam ultra faciat quicquam huius rei
simile. Si audieris in una urbium tu-
arum quas dominus deus tuus dabit tibi ad habitan-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dium dicentes aliquos. egressi sunt filii belial
de medio tui. et averterunt habitatores ur
bis tue. atque dixerunt. eamus et serviamus
diis alienis quos ignoratis. quere sol
licite et diligenter rei veritate perspecta si in
veneris certum esse quod dicitur. et abhominati
onem hanc opere perpetratam. statim percu
ties habitatores urbis illius in ore gladii.
et delebis eam omniaque que in illa sunt usque ad
pecora. Quicquid etiam supellectilis fuerit
congregabis in medio platearum eius. et cum ipsa
civitate succendes. ita ut universa con
sumas domino deo tuo. et sit tumulus sem
piternus. non edificabitur amplius et non adhe
rebit de illo anathemate quicquam in manu
tua. ut avertatur dominus ab ira furoris
sui. et misereatur tui multiplicetque te
sicut iuravit patribus tuis. quando audieris
vocem domini dei tui. custodiens omnia precepta eius
que ego precipio tibi hodie ut facias quod
placitum est in conspectu domini dei tui. XIIII

Filii estote domini dei vestri. non vos in
cidetis nec facietis calvitium super
mortuo. quoniam populus sanctus es domino deo tuo.
et te elegit ut sis ei in populum peculiarem
de cunctis gentibus que sunt super terram. Ne
comedatis que immunda sunt. Hoc est animal
quod comedere debetis. bovem et ovem et capram.
cervum et capream. bubalum. tragela
phum. pigargon. origem. camae
leopardum. Omne animal quod in duas
partes ungulam findit et ruminat
comedetis. De hiis autem que ruminant
et ungulam non findunt hec comedere non de
betis. camelum. leporem. chyrogrillum.
Quia ruminant et non dividunt ungulam
immunda erunt vobis. Sus quoque quoniam di
vidit ungulam et non ruminat immun
da erit. Carnibus eorum non vescemini et

cadavera non tangetis. Hec comedetis
ex omnibus que morantur in aquis. Que habent pennulas et squamas
pennulis et squamis sunt ne comedatis comedite. que a
quia immunda sunt. Omnes aves mundas
comedite. Immundas ne comedatis.
aquilam scilicet et gryphem et halietum. ixon
et vulturem ac milvum iuxta genus suum. et
omne corvini generis. struthonem ac no
ctuam et larum atque accipitrem iuxta genus
suum. herodium et cignum et ibin ac mer
gulum. porphyrionem et nicticoracem.
onocrotalum et charadrium. singula in
genere suo. upupam quoque et vespertilionem
et omne quod reptat et pennulas habet. immun
dum erit nec comedetur. Omne quod mundum
est comedite. Quicquid morticinum est ne
vescamini ex eo. Peregrino qui intra portas
tuas est da ut comedat aut vende ei.
quia tu populus sanctus domini dei tui es. Non coques
hedum in lacte matris sue. Decimam par
tem separabis de cunctis fructibus tuis que
nascuntur in terra per annos singulos. et co
medes in conspectu domini dei tui in loco quem ele
git ut ibi nomen illius invocetur. decimam
frumenti tui. et vini et olei et primogenita
de armentis et de ovibus tuis. ut discas
timere dominum deum tuum omni tempore. Cum autem
longior fuerit via. et locus quem elegerit dominus
deus tuus et tibi benedixerit. nec potueris ad
eum hec cuncta portare. vendes omnia et in
pretium rediges portabisque manu tua.
et proficisceris ad locum quem elegerit dominus deus
tuus. et emes ex eadem pecunia quicquid
tibi placuerit sive de armentis sive de ovibus.
vinum quoque et siceram. et omne quod desiderat anima
tua. et comedes coram domino deo tuo. et e
pulaberis tu et domus tua. et levita qui intra
portas tuas est. Cave ne derelinquas eum
quia non habet aliam partem in possessione tua.

Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore et repones intra ianuas tuas. Venietque levites qui aliam non habet partem nec possessionem tecum et peregrinus ac pupillus et vidua qui intra portas tuas sunt et comedent et saturabuntur ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum que feceris.

XV

Septimo anno facies remissionem que hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo repetere non poterit quia annus remissionis est domini. A peregrino et advena exiges. civem et propinquum repetendi non habes potestatem. Et omnino indigens et mendicus non erit inter vos: ut benedicat tibi dominus in terra quam traditurus est tibi in possessionem. Si tamen audieris vocem domini dei tui et custodieris universa que iussit et que ego hodie precipio tibi. benedicet tibi ut pollicitus est. Fenerabis gentibus multis et ipse a nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis et tui nemo dominabitur. Si unus de fratribus tuis qui morantur intra portas civitatis tue in terra quam dominus deus tuus daturus est tibi ad paupertatem venerit non obdurabis cor tuum nec contrahes manum sed aperies eam pauperi et dabis mutuum quo eum indigere prospexeris. Cave ne forte subrepat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo. appropinquat septimus annus remissionis et avertas oculos a paupere fratre tuo nolens ei quod postulat mutuum commodare: ne clamet contra te ad dominum et fiat tibi in peccatum sed dabis ei. Nec ages quippiam callide in eius necessitatibus sublevandis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore et in cunctis ad que manum miseris. Non deerunt pauperes in terra habitationis tue. Ideo ego precipio tibi ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi qui tecum versatur in terra. Cum tibi venditus fuerit frater tuus hebreus aut hebrea et sex annis servierit tibi: in septimo anno dimittes eum liberum. Et quem libertate donaveris: nequaquam vacuum abire patieris. sed dabis viaticum de gregibus et de area et torculari tuo. quibus dominus deus tuus benedixerit tibi. Memento quod et ipse servieris in terra egypti et liberaverit te dominus deus tuus: et ideo ego nunc precipio tibi. Sin autem dixerit nolo egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene sibi apud te esse sentiat. assumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tue. et serviet tibi usque in eternum. Ancille quoque similiter facias. Non avertes abs eis oculos tuos quando dimiseris eos liberos. quia iuxta mercedem mercennarii per sex annos servivit tibi: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus que agis. De primogenitis tuis que nascuntur in armentis et ovibus tuis: quicquid sexus est masculini sanctificabis domino deo tuo. Non operaberis in primogenito bovis: et non tondebis primogenita ovium. In conspectu domini dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit dominus tu et domus tua. Sin autem habuerit maculam. vel claudum fuerit. vel cecum. aut in aliqua parte deforme vel debile non immolabitur domino deo tuo. sed intra portas urbis tue comedes illud. Tam mundus quam immundus similiter vescentur eis quasi caprea et cervo. Hoc solum observabis ut sanguinem eorum non comedas: sed effundas in terram quasi aquam.

XVI

Observa mensem novarum frugum et verni primum temporis ut facias phase domino deo tuo: quoniam in isto mense eduxit te dominus deus tuus de egypto nocte. Im-

immolab quoque phase dño deo tuo de ouib; &
de bob; in loco quem elegit dñs ds tuus:
ut habitet nomen eius ibi. Non comedes i
eo panem fermentatum. septem dieb; come
des absq; fermento afflictionis panem.
quoniam in pauore egressus es de egypto: ut
memineris diei egressionis tue. Non appa
rebit fermentum in omnib; terminis tuis
septem dieb; & non remanebit de carnib;
eius quod immolatum est uespere in die primo
usq; mane. Non poteris immolare pha
se in qualib; urbium tuarum quas dñs ds tuus
daturus est tibi. sed in loco quem elegit dñs ds
tuus: ut habitet nomen eius ibi. Immolab
phase uespere ad solis occasum. quando egressus
es de egypto & coques & comedes in loco.
quem elegit dñs ds tuus. Maneq; consurge
ns uades in tabernacula tua. Sex dieb; co
medes azima: & in die vii. quia collecta est
dni dei tui non facies opus. Septem ebdomadas
numerab tibi ab ea die qua falcem in segetem
miseris. & celebrab diem festum ebdomadarum dño
deo tuo. oblationem spontaneam manus tue quam
offeres iuxta benedictionem dni dei tui. & e
pulabis coram dño deo tuo. tu & filius
tuus & filia tua. & seruus tuus & ancilla
tua. & leuites qui est intra portas tuas. et
aduena. pupillus & uidua qui moran
tur uobiscum: in loco quem elegerit dñs ds tuus
ut habitet nomen eius ibi. Et recordaberis
quoniam seruus fueris in egypto: custodiesq;
ac facies que precepta sunt. Sollempnitatem
quoque tabernaculorum celebrab per vii. dies. quando
collegeris de area & torculari fruges tuas.
& epulaberis in festiuitate tua. tu & filius
tuus & filia. seruus & ancilla. leuites
quoque & aduena. & pupillus ac uidua qui
intra portas tuas sunt. Septem dieb; dño deo
tuo festa celebrab: in loco quem elegerit

dñs. Benedicetq; tibi dñs ds tuus in cunctis
frugib; tuis. & in omni opere manuum tu
arum: erisque in leticia. Trib; uicib; per
annum apparebit omne masculinum tu
um in conspectu dni dei tui in loco quem elegerit: in sol
lempnitate azimorum & in sollempnitate
ebdomadarum & in sollempnitate tabernacu
lorum. Non apparebit ante dñm uacuus. sed offeret
unusquisq; secundum quod habuerit iuxta benedictionem
dni dei sui quam dederit ei. Judices & ma
gistros constitues in omnib; portis tuis
quas dñs ds tuus dederit tibi per singulas trib; tuas:
ut iudicent populum iusto iudicio: nec in
alteram partem declinent. Non accipies per
sonam nec munera. quia munera excecant
oculos sapientum: & mutant uerba iustorum.
Juste quod iustum est persequeris: ut uiuas
& possideas terram quam dñs ds tuus dederit tibi.

XVII

Non plantab lucum et
omnem arborem iuxta altare dñi dei
tui. nec facies tibi atque constitues statuam
quas odit dñs ds tuus. Non immolab dño
deo tuo ouem & bouem in quo est macula aut
quippiam uitii: quia abhominatio est dño
deo tuo. Cum reperti fuerint apud te intra
unam portarum tuarum quas dñs ds tuus
dabit tibi. uir aut mulier qui faciant
malum in conspectu dni dei tui & transgrediantur
pactum illius: ut uadant & seruiant diis
alienis. & adorent eos. solem & lunam et
omnem miliciam celi. que non precepi. et hoc tibi
fuerit nunciatum: audiensque inquisieris
diligenter. & uerum esse repperis. & abhominatio
facta est in israel: educes uirum ac mulierem
qui rem sceleratissimam patrauerunt ad portas
ciuitatis tue. & lapidib; obruentur.
In ore duorum aut trium testium peribit qui
interficietur. Nemo occidatur uno contra se dicen
te testimonium. Manus testium prima inter

fuerit eum. et manus reliqui populi extrema
mittetur: ut auferas malum de medio
tui. Si difficile et ambiguum apud te
iudicium esse perspexeris inter sanguinem
et sanguinem causam et causam lepram et non le-
pram. et iudicum inter portas tuas vi-
deris verba variari: surge et ascende ad
locum quem elegerit dominus deus tuus. veniesque
ad sacerdotes levitici generis. et ad iudicem
qui fuerit illo tempore. queresque ab eis. Qui
iudicabunt tibi iudicii veritatem. et facies
quodcumque dixerint qui president loco quem elegerit
dominus. et docuerint te iuxta legem eius. Sequeris
sententiam eorum: nec declinabis ad dexteram vel
ad sinistram. Qui autem superbierit nolens
obedire sacerdotis imperio qui eo tempore
ministrat domino deo tuo. et decreto iudicis
morietur homo ille: et auferes malum de israel.
Cunctusque populus audiens timebit: ut nullus
deinceps intumescat superbia. Cum ingressus
fueris terram quam dominus deus tuus dabit tibi et
possederis eam habitaverisque in illa et dixe-
ris. constituam super me regem sicut habent omnes
per circuitum nationes: eum constitues quem
dominus deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Non
poteris alterius gentis hominem regem facere:
qui non sit frater tuus. Cumque fuerit constitutus non
multiplicabit sibi equos nec reducet
populum in egyptum equitatus numero sublevatus:
presertim cum dominus preceperit vobis. ut nequaquam
amplius per eandem viam revertamini. Non
habebit uxores plurimas que illiciant animum
eius: neque argenti et auri immensa pon-
dera. Postquam autem sederit in regno solii sui.
describet sibi deuteronomium legis huius in vo-
lumine. accipiens exemplar a sacerdo-
tibus levitice tribus: et habebit secum. legetque
illud omnibus diebus vite sue: ut discat ti-
mere dominum deum suum. et custodire verba et

cerimonias eius que lege precepta sunt. Nec ele-
vetur cor eius in superbiam super fratres suos:
neque declinet in partem dextram vel sini-
stram. ut longo regnet tempore ipse et filii eius
super israel.

XVIII

Non habebunt
sacerdotes et levite. et omnes qui de ea- de·
dem tribu sunt partem et hereditatem cum reliquo
israel populo. quia sacrificia domini. et oblationes eius
comedent: et nichil aliud accipient de pos-
sessione fratrum suorum. Dominus enim ipse est
hereditas eorum: sicut locutus est illis. Hoc est
iudicium sacerdotum a populo et ab his qui
offerunt victimas. Sive bovem sive ovem
immolaverint dabunt sacerdoti armum
et ventriculum. primitias frumenti vini et
olei. et lanarum partem ex ovium tonsione.
Ipsum enim elegit dominus deus tuus de cunctis
tribubus tuis: ut stet et ministret nomini
domini. ipse et filii eius in sempiternum. Si exi-
erit levites de una urbium tuarum ex omni
israel in qua habitat et voluerit venire desi-
derans locum quem elegerit dominus. ministrabit in
nomine dei sui. sicut omnes fratres eius levite.
qui stabunt eo tempore coram domino. Partem
ciborum eandem accipiet quam et ceteri. excepto
eo quod in urbe sua ex paterna ei successio-
ne debetur. Quando ingressus fueris terram quam
dominus deus tuus dabit tibi. cave ne imita-
ri velis abhominationes illarum gentium:
nec inveniatur in te qui lustret filium suum aut filium·
filiam ducens per ignem: aut qui ariolos sci-
scitetur. et observet somnia atque
auguria. Nec sit maleficus nec incan-
tator nec phitones consulat. nec divinos:
et querat a mortuis veritatem. Omnia enim hec
abhominatur dominus: et propter istiusmodi scelera delebit
eos in introitu tuo. Perfectus eris et absque
macula cum domino deo tuo. Gentes iste quarum
possidebis terram. augures et divinos audiunt.

xviii

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tu autem a domino deo tuo aliter institutus es. Pro-
phetam de gente tua et de fratribus tuis sicut
me suscitabit tibi dominus deus tuus. Ipsum
audies ut petisti a domino deo tuo in Oreb
quando contio congregata est atque dixisti. Ultra
non audiam vocem domini dei mei et ignem
hunc maximum amplius non videbo ne
moriar. Et ait dominus mihi. Bene omnia sunt locuti. Pro-
phetam suscitabo eis de medio fratrum suorum
similem tui et ponam verba mea in ore eius.
loqueturque ad eos omnia que precepero illi. Qui autem
verba eius que loquetur in nomine meo au-
dire noluerit ego ultor existam. Propheta
autem qui arrogantia depravatus volue-
rit loqui in nomine meo que ego non precepi
illi ut diceret aut ex nomine alienorum
deorum interficietur. Quod si tacita cogitatione re-
sponderis quomodo possum intelligere verbum
quod non est locutus dominus? hoc habebis signum. Quod in
nomine domini propheta ille predixerit et non eve-
nerit. hoc dominus non est locutus. sed per tumorem ani-
mi sui propheta confinxit: et idcirco non timebis eum.

XIX

Cum disperdiderit dominus deus tuus
gentes quarum tibi traditurus est
terram et possederis eam. habitaverisque in ur-
bibus eius et in edibus. tres civitates se-
parabis tibi in medio terre quam dominus deus tuus da-
bit tibi in possessionem sternens diligenter
viam. et in tres equaliter partes totam terre
tue provinciam divides: ut habeat e vi-
cino qui propter homicidium profugus est quo
possit evadere. Hec erit lex homicide fu-
gientis: cuius vita servanda est. Qui per-
cusserit proximum suum nesciens. et qui heri
et nudiustertius nullum contra eum habuisse odium
comprobatur. sed abisse simpliciter cum eo in silvam
ad ligna cedenda: et in succisione ligno-
rum securis fugerit manum: ferrumque lap-
sum de manubrio amicum eius percusserit.
et occiderit: hic ad unam supradictarum urbium
confugiet et vivet: ne forte proximus eius
cuius effusus est sanguis. dolore stimu-
latus persequatur et apprehendat eum si
longior via fuerit. et percutiat animam eius
qui non est reus mortis: quia nullum contra eum qui
occisus est odium prius habuisse monstratur.
Idcirco precipio tibi ut tres civitates
equalis inter se spatii dividas. Cum
autem dilataverit dominus deus tuus terminos
tuos sicut iuravit patribus tuis. et dede-
rit tibi cunctam terram quam eis pollicitus est. si
tamen custodieris mandata eius. et feceris que
hodie precipio tibi ut diligas dominum deum
tuum et ambules in viis eius omni tempore:
addes tibi tres alias civitates. et supradicta-
rum urbium numerum duplicabis. ut non
effundatur sanguis innoxius in medio
terre quam dominus deus tuus dabit tibi possidendam.
nec sis sanguinis reus. Siquis autem odio
habens proximum suum insidiatus fuerit ani-
me eius. surgensque percusserit illum et mor-
tuus fuerit. fugeritque ad unam de supradictis
urbibus. mittent seniores civitatis
illius et arripient eum de loco effugii. tra-
dentque in manu proximi cuius sanguis effu-
sus est et morietur nec misereberis eius.
et auferes noxium sanguinem de Israel ut
bene sit tibi. Non assumes et transferes terminos
proximi tui quos fixerunt priores in pos-
sessione tua quam dominus deus tuus dabit tibi
in terra quam acceperis possidendam. Non
stabit testis unus contra aliquem. quicquid illud
peccati et facinoris fuerit: sed in ore duo-
rum aut trium testium stabit omne verbum.
Si steterit testis mendax contra hominem
accusans eum prevaricationis: stabunt
ambo quorum causa est ante dominum in conspectu sacer-
dotum et iudicum qui fuerint in diebus illis.

Cumque diligentissime perscrutantes in-
venerint falsum testem dixisse contra fratrem suum
mendacium, reddent ei sicut fratri suo
facere cogitavit, et auferes malum de me-
dio tui, ut audientes ceteri timorem
habeant, et nequaquam talia audeant facere.
Non misereberis eius, sed animam XX
pro anima, oculum pro oculo, den-
tem pro dente, manum pro manu, pedem
pro pede exiges. Si exieris ad bellum XX
contra hostes tuos, et videris equitatum
et currus et maiorem quam tu habes adversa-
rii exercitus multitudinem, non timebis eos,
quia dominus deus tuus tecum est qui eduxit te
de terra egypti. Appropinquante autem iam prelio,
stabit sacerdos ante aciem, et sic loquetur ad
populum: Audi israel, vos hodie contra inimicos
vestros pugnam committitis; non pertime-
scat cor vestrum, nolite metuere, nolite ce-
dere, nec formidetis eos, quia dominus deus vester in
medio vestri est, et pro vobis contra adversarios di-
micabit, ut eruat vos de periculo. Du-
ces quoque per singulas turmas audiente
exercitu proclamabunt: Quis est homo qui edi-
ficavit domum novam et non dedicavit
eam? Vadat et revertatur in domum suam,
ne forte moriatur in bello, et alius dedi-
cet illam. Quis est homo qui plantavit
+ esse vineam et necdum eam fecit + communem, et de
qua vesci omnibus liceat? Vadat et reverta-
tur in domum suam, ne forte moriatur in
bello, et alius homo eius fungatur officio.
Quis est homo qui despondit uxorem et non acce-
pit eam? Vadat et revertatur in domum
suam, ne forte moriatur in bello, et alius homo
accipiat eam. His dictis addent re-
liqua, et loquentur ad populum: Quis est homo formi-
dolosus et corde pavido? Vadat et reverta-
tur in domum suam, ne pavere faciat

corda fratrum suorum, sicut ipse timore perterri-
tus est. Cumque siluerint exercitus duces et fi-
nem loquendi fecerint, unusquisque suos ad bella-
dum cuneos preparabit. Si quando accesseris ad
expugnandam civitatem, offeres ei pri-
mum pacem. Si receperit et aperuerit tibi portas,
cunctus populus qui in ea est salvabitur, et serviet
tibi sub tributo. Sin autem fedus inire nolue-
rint, et ceperint contra te bellum, oppugnabis
eam. Cumque tradiderit dominus deus tuus illam
in manu tua, percuties omne quod in ea generis
masculini est in ore gladii, absque mulie-
ribus et infantibus, iumentis et ceteris que in
civitate sunt. Omnem predam exercitui divi-
des, et comedes de spoliis hostium tuorum que
dominus deus tuus dederit tibi. Sic facies cunctis civi-
tatibus que a te procul valde sunt, et non sunt de
his urbibus quas in possessionem acceptu-
rus es. De his autem civitatibus que dabun-
tur tibi, nullum omnino permittes vivere, sed interfi-
cies in ore gladii, etheum videlicet et amorreum
et chananeum, pherezeum et eveum et iebu-
seum, sicut precepit tibi dominus deus tuus, ne
forte doceant vos facere cunctas abhomi-
nationes quas ipsi operati sunt diis suis, et pec-
cetis in dominum deum vestrum. Quando obsederis civita-
tem multo tempore, et munitionibus circum-
dederis ut expugnes eam, non succides ar-
bores de quibus vesci potest, nec securibus
per circuitum debes vastare regionem,
quoniam lignum est et non homo, nec potest bellanti-
um contra te augere numerum. Si qua autem ligna non
sunt pomifera sed agrestia, et in ceteros ap-
ta usus, succide et extrue machinas, donec
capias civitatem que contra te dimicat.
Quando inventum fuerit in XXI
terra quam dominus deus tuus daturus est tibi
hominis cadaver occisi, et ignoratur cedis
reus, egredientur maiores natu et iudi-

ces tui et metientur a loco cadaveris singu
las per circuitum spatia civitatum. et quam
viciniorem ceteris esse perspexerint seniores
civitatis eius. tollent vitulam de ar
mento que non traxit iugum nec terram scidit
vomere. et ducent eam ad vallem asperam
atque saxosam que numquam arata est nec semen
tem recepit. et cedent in ea cervices vitu
le. Accedentque sacerdotes filii levi. quos ele
git dominus deus tuus ut ministrent ei. et ben
dicant in nomine eius. et ad verbum eorum omne
negotium. et quicquid mundum vel inmundum
est iudicetur. Et venient maiores natu
civitatis illius ad interfectum. lavabunt
que manus suas super vitulam que in valle
percussa est. et dicent. Manus nostre non
effuderunt hunc sanguinem. nec oculi vi
derunt. Propitius esto populo tuo israel quem
redemisti domine. et non reputes sanguinem
innocentem in medio populi tui israel. et auferetur
ab eis reatus sanguinis. Tu autem alienus
eris ab innocentis cruore qui fusus est cum
feceris quod precepit dominus. Si egressus fueris ad
pugnam contra inimicos tuos. et tradiderit eos
dominus deus tuus in manu tua. et captivos du
xeris. et videris in numero captivorum mulie
rem pulchram. et adamaveris eam. volueris
que habere uxorem. introduces in domum tuam.
Que radet cesariem et circumcidet ungues.
et deponet vestem in qua capta est. sedensque
in domo tua flebit patrem et matrem suam uno
mense. et postea intrabis ad eam dormi
esque cum illa. et erit uxor tua. Si autem
postea non sederit in animo tuo. dimittes
eam liberam. nec vendere poteris pecunia.
nec opprimere per potentiam quia humiliasti
eam. Si habuerit homo uxores duas. unam
dilectam et alteram odiosam. genuerintque
ex eis liberos. et fuerit filius odiose primoge
nitus. volueritque substantiam inter filios suos di
videre. non poterit filium dilecte facere primoge
nitum. et preferre filio odiose. sed filium
odiose agnoscet primogenitum. dabitque
ei de his que habuerit cuncta duplicia. Iste
est enim principium liberorum eius. et huic
debentur primogenita. Si genuerit homo fili
um contumacem et protervum qui non audiat
patris ac matris imperium. et coherciti obedi
re contempserit. apprehendent eum et ducent
ad seniores civitatis illius. et ad portam
iudicii. dicentque ad eos. Filius noster iste
protervus et contumax est. monita nostra au
dire contempnit. comessationibus vacat.
et luxurie atque conviviis. Lapidibus eum
obruet populus civitatis et morietur. + aufera ut+
tis malum de medio vestri. et universus
israel audiens pertimescat. Quando peccaverit
homo quod morte plectendum est. et adiudicatus
morti appensus fuerit in patibulo. non per
manebit cadaver eius in ligno. sed in ea
dem die sepelietur. quia maledictus a deo est
qui pendet in ligno. et nequaquam contamina
bis terram tuam. quam dominus deus tuus dede
rit tibi in possessionem. XXII
Non videbis bovem fratris tui aut o
vem errantem et preteribis. sed reduces
fratri tuo. Etiam si non est propinquus tuus fra
ter nec nosti eum. duces in domum tuam. et erunt
apud te quamdiu querat ea frater tuus.
et recipiat. Similiter facies de asino. et
de vestimento. et de omni re fratris tui que perie
rit. Si inveneris eam. ne negligas quasi
alienam. Si videris asinum fratris tui aut
bovem cecidisse in via. non despicies sed suble
vabis cum eo. Non induetur mulier
veste virili. nec vir utetur veste femi
nea. Abhominabilis enim apud deum est qui
facit hec. Si ambulans per viam in arbore

ul' mittā uidum auis incubās ꝛ matrē
pull' ul' ouis desup incubantē n̄ tenebis
eam cum filijs: s; abire patieris
captos tenens filios ut bn̄ sit t̄ ꝛ lō
go uiuas tempe. Cum edificaueris do
mū nouam facies murū tecti p circui
tum: ne effundat' sanguis i domo
tua. ꝛ sis reus labente alio ꝛ i pceps
ruente. Nō seres uineam tuā altō
semine: ne ꝛ sementis q̄ seuisti. ꝛ que
nascunt' ex uinea pit' sanctificent'. Nō
arab' in boue simul ꝛ asino. Nō indu
eris uestimēto qd ex lana linoq; ↄtex
tum ē. Funiculos in fimbrijs facies
p. iiij. angulos pallij tui quo opieris.
Si duxerit uir uxorē ꝛ postea eam odio
hūerit. q̄sieritq; occasiones quibz di
mittat eā. obiciens ei nomē pessimū
ꝛ dixerit uxorē hanc accepi ꝛ ingressus
ad eam n̄ inueni uirginē tollent eā pr̄
ꝛ mat' eius: ꝛ ferēt secū signā uirgini
tatis eī ad seniores urb' qui i portā s̄.
ꝛ dicet pr̄. Filiam meā dedi huic uxo
rē. q̄ qr̄ odit. imponit ei nomē pessi
mū ut dicat. Nō inueni filiā tuam
uirginē. ꝛ ecce h̄ s̄ signa uirginitatis fi
lie mee. Et expandent uestimētū corā
senioribz ciuitatis. Apphendentq; se
nes urb' illius uirū. ꝛ uerberabūt illū:
ↄdempnantes insup. c. siclis argenti.
quos dabit pr̄i puelle: qm̄ diffamauit
nomē pessimū sup uirginē isrl'.
Habebitq; eam uxorē: ꝛ n̄ poterit dimit
tere oī tempe uite sue. Qd si uum ē qd ob
icit ꝛ n̄ ē inuenta in puella uirginitas:
eicient eam ext' foras domꝯ pr̄is sui.
ꝛ lapidibz obruent uiri ciuitatis ei.
ꝛ morief. qm̄ fecit nefas in isrl'. ut
fornicaret' in domo pr̄is sui: ꝛ auferes
malum de medio tui. Si dormierit uir
cum uxore alterius. uterq; morief. id est
adult' ꝛ adultā: ꝛ auferes malū de isrl'.
Si puellam uirginē desponderit uir:
ꝛ inuenerit eam aliquis i ciuitate. ꝛ dor
mierit cum illa: educes utrūq; ad portā
ciuitatis illi' ꝛ lapidibz obruent'. pu
ella q̄ n̄ clamauit cū eēt i ciuitate. uir
qr̄ humiliauit uxorē pximi sui. ꝛ au
feres malū de medio tui. Sin aūt repperit
i agro uir puellā q̄ desponsata ē. ꝛ ap
prehendens dormierit cū illa: ipe morief
solus. Puella nich' patief. nec ē rea
mortis: qm̄ sicut latro ↄsurgit ↄ̄ fra
trē suū ꝛ occidit aiām eius. ita ꝛ pu
ella ꝑpessa ē. Sola erat in agro clama
uit ꝛ nullus affuit qui liberaret eā. Si
inuenerit uir puellam uirginē que n̄ h̄t
sponsū. ꝛ apphendens ↄcubuerit cum ea.
ꝛ res ad iudiciū uenerit. dabit q̄ dormiuit
cum ea pr̄i puelle. l. siclos argenti' et
habebit uxorem qr̄ humiliauit eā. Nō po
terit dimittere eam: cunctis diebz uite sue.
Non accipiet hō uxorē pr̄is XXIII xxiij
sui. nec reuelabit opimentū ei'. Nō
intrabit eunuch' attritis l' amputa
tis testicul' ꝛ absciso ueretro. ecclām di.
Non ingredief mamzer. hoc ē de scorto
natus ecclām dī: usq; ad decimā ge
nerationē. Ammonites ꝛ moabites
etiā post decimā gnātionē n̄ intrabt
ecclām dn̄i ineternum: qr̄ noluerūt uob
occurrere cum pane ꝛ aq̄ i uia qn̄ egres
si estis de egypto. ꝛ qr̄ ↄduxerunt ↄ̄ te
balaam filiū beor de mesopotamia
syrie ut malediceret t̄. ꝛ noluit dn̄s ds
tuus audire balaam: uertitq; male
dictionē eius in benedictionē tuam. eo qd di
ligeret te. Non facies cū eis pacē: nec

queres eis bona: cunctis diebus uite tue
in sempiternum. Non abhominabis y
dumeum quia frater tuus est. nec egyptium
quia aduena fuisti in terra eius. Qui nati
fuerint ex eis: tercia generatione intrabunt
ecclesiam domini. Quando egressus fueris aduersus
hostes tuos in pugnam: custodies te
ab omni re mala. Si fuerit inter uos ho
mo qui nocturno sit pollutus sompnio egre
dietur extra castra. et non reuertetur priusquam ad
uesperam lauetur aqua: et post solis occasum
regredietur in castra. Habebis locum extra
castra ad quem egrediaris ad requisita na
ture: gerens paxillum in balteo. Cum
que sederis fodies per circuitum et egesta
humo operies quo releuatus es. Dominus enim
deus tuus ambulat in medio castrorum
ut eruat te et tradat tibi inimicos tuos:
ut sint castra tua sancta. et nichil in eis ap
pareat feditatis ne derelinquat te. Non tra
des seruum domino suo: qui ad te confugerit.
Habitabit tecum in loco qui ei placuerit. et
in una urbium tuarum requiescet: nec con
tristes eum. Non erit meretrix de filiabus
israel: neque scortator de filiis israel. Non
offeres mercedem prostibuli. nec precium canis
in domum domini dei tui. quicquid illud est
quod uoueris: quia abhominatio est utrumque
apud dominum deum tuum. Non fenerabis fratri tuo
ad usuram pecuniam. nec fruges nec
quamlibet aliam rem: sed alieno. Fratri autem tuo
absque usura id quo indiget commoda
bis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni opere
tuo in terra ad quam ingredieris posside
dam. Cum uoueris uotum domino deo tuo.
non tardabis reddere: quia requiret illud dominus deus
tuus. et si moratus fueris reputabitur tibi
in peccatum. Si nolueris polliceri: absque peccato
eris. Quod autem semel egressum est de la

biis tuis obseruabis et facies. sicut promi
sisti domino deo tuo: et propria uoluntate et
ore tuo locutus es. Ingressus uineam pro
ximi tui. comede uuas quantum tibi pla
cuerit: foras autem ne efferas tecum. Si in
traueris in segetem amici tui frangens
spicas et manu conteres: falce autem ne metas.

XXIIII

Si acceperit homo uxorem et
habuerit eam. et non inuenerit gratiam
ante oculos eius. propter aliquam feditatem.
scribet libellum repudii. et dabit in
manu illius: et dimittet eam de domo
sua. Cumque egressa alterum maritum dux
erit. et ille quoque oderit eam dederitque ei libel
lum repudii. et dimiserit de domo sua.
uel certe mortuus fuerit. non poterit prior
maritus recipere eam in uxorem: quia pollu
ta est et abhominabilis facta est coram domino.
Ne peccare facias terram tuam quam dominus
deus tuus tradiderit tibi possidendam. Cum
acceperit homo nuper uxorem. non procedet ad
bellum. nec ei quippiam necessitatis in
iungetur publice: sed uacabit absque cul
pa domui sue ut uno anno letetur cum
uxore sua. Non accipies loco pigno
ris inferiorem et superiorem molam: quia
animam suam apposuit tibi. Si deprehensus
fuerit homo sollicitans fratrem suum de filiis
israel. et uendito eo acceperit precium inter
ficietur: et auferes malum de medio tui.
Obserua diligenter ne incurras plagam
lepre. sed facies quecumque docuerint te sa
cerdotes leuitici generis. iuxta id quod precepi
eis: et imple sollicite. Mementote que fe
cit dominus deus uester marie in uia cum egre
dieremini de egypto. Cum repetes a pro
ximo tuo rem aliquam quam debet tibi. non in
gredieris domum eius ut pignus auferas.
sed stabis foris et ille tibi proferet quod habuerit.

Si aut paup e. n pnoctabit apd te
pignus. s; statim reddes ei an solis
occasum ut dormiens i uestimento su
o bndicat t. & heas iusticiam coram
dno do tuo. Non negab mcedem in
digentis & paupis frs tui. siu adue
ne qui tecu morat in tra. & intra portas
tuas e. s; eadem die reddes ei pciu
laboris sui an sol occasum. q paup
e & ex eo sustentat aiam sua. ne cla
met ct te ad dnm. & reputet t i pctm.
Non occident pres p filijs. nec filij p
pribz. s; unusqsq p suo pcco morietr.
Non puertes iudicium aduene & pu
pilli. nec aufes pignoris loco. uidue
uestimentum. Memento q seruieris i
egypto. & erueri te dns ds tu inde.
Idcirco pcipio t ut facias hanc rem.
Qn messueris segete in agro tuo. & ob
litus manipulu reliqris n reuerteris
ut tollas illu. s; aduena & pupillu
& uiduam aufire pacieris. ut bndi
cat t dns ds tuus i omi ope manuu
tuar. Si fruges colliges oliuar. qc
quid remansit in arboribz n reuterti
ut colligas. s; relinqs aduene pupil
lo ac uidue. Si uindemiaris uine
am tua n colliges remanentes rac
mos. s; cedent in us aduene. pupilli
ac uidue. Memento q & tu seruieris
i egypto. idcirco pcipio t ut facias
Si fuit ca int XXV hac rem.
aliquos & interpellauint iudi
ces. que iustum ee pspexerint illi iu
sticie palma dabunt. que impium
condempnabut impietatis. Si aut
eu qui peccauit dignu uiderint pla
gis. psternent & coram se facient
uapulari. p mensura pcci erit & pla
garum modus. ita dumtaxat ut qdrage
narium num n excedant. ne fede lacera
tus ante oculos tuos abeat frater tuus. Non ligab
os bouis terentis in area tua fruges
tuas. Qn habitauint fres simul. & unus
ex eis absq liberis mortuus fuit. uxor
defuncti n nubz alti. s; accipiet ea fr
sius. & suscitabit seme fris sui. & pmo
genitu ex ea filiu noie illius appel
labit. ut n deleatur nom eius ex isrl.
Sin aut noluerit accipe uxorem fris
sui. q et lege debet. pget mulier ad por
tam ciuitatis. & interpellabit maiores
natu. dicetq. Non uult fr uiri mei su
scitare nom fris sui in isrl. nec me i
coniugiu sumere. Statiq accersiri eum
facient. & interrogabunt. Si rndrit
nolo eam uxore accipe. accedet muli
er ad eu coram senioribz & tollet cal
ciamentum de pede eius. spuetq i facie
illius & dicet. Sic fiet homini qui no
edificat domu fris sui. Et uocabitr nom
illius in isrl. domus discalciati. Si
habuerint inter se iurgium uiri. & unus
contra altm rixari cepit. uolens q uxor al
terius eruere uiru suu de manu fortio
ris. miseritq manu & apphenderit ue
renda eius. abscides manu illi. nec
flecteris sup ea ulla mia. Non hebis
in sacculo diusa pondera. maius & mi
nus. nec erit in domo tua modius
maior & minor. Pondus hebis iustum
& uerum. & modius equal & uerus erit t.
ut multo uiuas tempe sup tram. qm
dns ds tu dedit t. Abhominatur eni dns
eum qui facit h. & auersatur omne in
iusticiam. Memento que fecit t amalech
in uia qn egrediebaris ex egypto. qm
occurrerit t. & extremos agminis tu

qui lassi residebant. ex aduo. qui tu eras
fame et labore confectus: et non timuit deum.
Cum ergo dominus deus tuus dederit tibi requiem
et subiecerit cunctas per circuitum nationes
in terra quam tibi pollicitus est: delebis nomen
eius sub celo. Caue ne obliuiscaris.

XXVI

Cumque intraueris in
terram quam dominus deus tuus tibi datu
rus est possidendam et obtinueris eam
atque habitaueris in illa. tolles de cun
ctis frugibus tuis primitias et pones
in cartallo. pergesque ad locum quem dominus
deus tuus elegerit. ut ibi inuocetur nomen
eius. Accedesque ad sacerdotem qui fuerit
in diebus illis: et dices ad eum. Profite
or hodie coram domino deo tuo quod ingres
sus sim terram pro qua iurauit patribus nostris
ut eam daret nobis. Suscipiensque
sacerdos cartallum de manu tua. po
net ante altare domini dei tui. et loqueris
in conspectu domini dei tui. Syrus persequebatur patrem
meum qui descendit in egyptum et ibi
peregrinatus est in paucissimo numero.
Creuitque in gentem magnam et robustam
et infinitam multitudinem. Afflixeruntque
nos egyptii et persecuti sunt: imponentes
onera grauissima. et clamauimus ad
dominum deum patrum nostrorum qui exaudiuit
nos et respexit humilitatem nostram et
laborem atque angustias. Et eduxit
nos de egypto in manu forti et brachio
extento. in ingenti pauore in signis
atque portentis. et introduxit ad locum
istum. et tradidit nobis terram lacte et mel
le manantem. Et idcirco nunc offero
primitias frugum terre quas dominus dedit mihi.
Et dimittes eas in conspectu domini dei tui. et ado
rato domino deo tuo. et epulaberis in omnibus
bonis que dominus deus tuus dederit tibi et domui
tue. tu et leuites et aduena qui tecum est.
Quando compleueris decimam cunctarum frugum
tuarum anno decimarum tercio. dabis leui
te et aduene et pupillo et uidue. ut
comedant intra portas tuas et satu
rentur. Loquerisque in conspectu domini dei tui. At
tuli quod sanctificatum est de domo mea. et
dedi illud leuite et aduene et pupil
lo et uidue sicut iussisti mihi. Non preteriui
mandata tua. nec sum oblitus imperii.
Non comedi ex eis in luctu meo. nec
separaui ea in qualibet immunditia.
nec expendi ex eis quicquam in re fune
bri. Obediui uoci domini dei mei. et feci
omnia sicut precepisti mihi. Respice de sanc
tuario tuo. et de excelso celorum habitaculo.
et benedic populo tuo israel. et terre quam dedisti
nobis sicut iurasti patribus nostris: terre
lacte et melle manantis. Audi israel.
Hodie dominus deus tuus precepit tibi ut facias
mandata hec atque iudicia. et custodi
as et impleas ex toto corde tuo et ex
tota anima tua. Dominum elegisti ho
die ut sit tibi deus et ambules in uiis eius.
et custodias cerimonias illius et man
data atque iudicia. et obedias eius imperio.
Et dominus elegit te hodie. ut sis ei populus
peculiaris. sicut locutus est tibi. et custo
dias omnia precepta eius. et faciat te
excelsiorem cunctis gentibus quas creauit
in laudem et nomen et gloriam suam. ut sis populus
sanctus domini dei tui. sicut locutus est.

XXVII

Precepit autem moyses et seniores
populo israel dicentes. Custodite
omne mandatum quod precipio uobis hodie.
Cumque transieritis iordanem in terram quam
dominus deus tuus dabit tibi. eriges ingentes
lapides. et calce leuigabis eos. ut possi
s in eis scribere omnia uerba legis huius iordane

transmisso · ut introeas terram quam dominus
deus tuus dabit tibi · terram lacte et melle
manantem sicut iuravit patribus tuis ·
Cum ergo transieris iordanem erigite
lapides quos ego hodie precipio vobis
in monte hebal · et levigabis eos calce
et edificabis ibi altare domino deo tuo · de
lapidibus quos ferrum non tetigit · et
de saxis informibus et impolitis · Et
offeres super eo holocausta domino deo tuo ·
et immolabis hostias pacificas · come-
desque ibi et epulaberis coram domino deo tuo ·
et scribes super lapides omnia verba legis
huius plane et lucide · Dixeruntque moy-
ses et sacerdotes levitici generis ad om-
nem israel · Hodie factus es populus domini dei
tui · Audies vocem eius et facies man-
data atque iustitias quas ego hodie
precipio tibi · Precepitque moyses populo in
die illo dicens · Hii stabunt ad bene-
dicendum domino super montem garizim ·
iordane transmisso · symeon · levi ·
iudas · ysachar · ioseph · et beniamin ·
Et e regione isti stabunt ad male-
dicendum in monte hebal · ruben · gad ·
et aser · zabulon · dan · et neptalim ·
et pronuntiabunt levite · dicentque ad
omnes viros israel excelsa voce · Male-
dictus homo qui facit sculptile et con-
flatile abhominationem domini opus manu-
um artificum · ponetque illud in abscon-
dito · et respondebit omnis populus et dicet amen ·
Maledictus qui errare facit cecum in
itinere · et dicet omnis populus amen · Maledictus
qui pervertit iudicium advene et pupilli ·
et vidue · et dicet omnis populus amen · Male-
dictus qui dormit cum uxore patris sui · et
revelat operimentum lectuli eius · et dicet
omnis populus amen · Maledictus qui dormit
cum omni iumento · et dicet omnis populus amen · Ma-
ledictus qui dormit cum sorore sua filia
patris sui sive matris sue · et dicet omnis
populus amen · Maledictus qui dormit cum socru
sua · et dicet omnis populus amen · Maledictus qui
clam percusserit proximum suum · et dicet omnis
populus amen · Maledictus qui accipit mu-
nera ut percutiat animam sanguinis in-
nocentis · et dicet omnis populus amen · Ma-
ledictus qui non permanet in sermonibus
legis huius · nec eos opere perficit · et omnis
populus dicet amen · XVIII

Si autem audieris vocem domini dei
tui · ut facias atque custodias
omnia mandata eius que ego precipio tibi
hodie · faciet te dominus deus tuus excelsi-
orem cunctis gentibus que versantur in terra ·
Venientque super te universe benedictiones
iste et apprehendent te · si tamen precepta eius
audieris · Benedictus tu in civitate · et
benedictus in agro · Benedictus fructus ven-
tris tui et fructus terre tue · fructusque
iumentorum tuorum · greges armentorum tuorum
et caule ovium tuarum · Benedicta horrea tu-
a · et benedicte reliquie tue · Benedictus eris
ingrediens et egrediens · Dabit dominus
inimicos tuos qui consurgent adversum
te · corruentes in conspectu tuo · Per unam via
venient contra te · et per vii · fugient a facie
tua · Emittet dominus benedictionem super cella-
ria tua · et super omnia opera manuum tu-
arum · benedicetque tibi in terra quam acceperis · In-
stituet te dominus sibi in populum sanctum sicut
iuravit tibi · si custodieris mandata
domini dei tui · et ambulaveris in viis eius · Vi-
debuntque omnes terrarum populi quod nomen domini in-
vocatum sit super te · et timebunt te · Ha-
bundare te faciet dominus omnibus bonis fru-
ctu uteri tui · et fructu iumentorum tuorum

fructu terre tue · quam iuravit dominus patribus tu
is ut daret tibi · Aperiet dominus thesaurum suum
optimum celum · ut tribuat pluviam
terre tue in tempore suo · Benedicetque cunctis
operibus manuum tuarum · et fenerabis gentibus
multis · et ipse a nullo fenus accipies ·
Constituet te dominus in caput et non in caudam ·
et eris semper supra et non subter · si audieris man
data domini dei tui que ego precipio tibi ho
die et custodieris et feceris ac non declina
veris ab eis · nec ad dexteram nec ad si
nistram · nec secutus fueris deos alienos
neque colueris eos. Quod si audire nolu
eris vocem domini dei tui ut custodias
et facias omnia mandata eius et cerimonias
quas ego precipio tibi hodie · venient super
te omnes maledictiones iste et apprehendent
te · Maledictus eris in civitate · et male
dictus in agro · Maledictum horreum tuum
et maledicte reliquie tue · Maledictus fru
ctus ventris tui · et fructus terre tue · armen
ta boum tuorum · et greges ovium tuarum · Ma
ledictus eris ingrediens et maledictus egre
diens · Mittet dominus super te famem et esuriem
et increpationem in omnia opera tua que tu
facies donec conterat te et perdat velociter
propter adinventiones tuas pessimas · in quibus
reliquisti me · Adiungat dominus tibi pestilen
tiam donec consumat te de terra · ad quam
ingredieris possidendam · Percutiat te dominus
egestate febri et frigore · ardore et estu
et aere corrupto · ac rubigine et persequa
tur donec pereas · Sit celum quod supra te
eneum · et terra quam calcas ferrea · Det
dominus ymbrem terre tue pulverem · et de
celo descendat super te cinis · donec con
teraris · Tradat te dominus corruentem ante ho
stes tuos · Per unam viam egrediaris contra eos ·
et per septem fugias · et dispergaris per omnia

regna terre · Sitque cadaver tuum in escam
cunctis volatilibus celi et bestiis terre ·
et non sit qui abigat · Percutiat te dominus ul
cere egypti · et partem corporis per quam stercora
egeruntur · scabie quoque et prurigine
ita ut curari nequeas · Percutiat te dominus
amentia cecitate ac furore mentis ·
et palpes in meridie · sicut palpare
solet cecus in tenebris · et non dirigas
vias tuas · Omni tempore calumpniam
sustineas · et opprimaris violentia ·
nec habeas qui liberet te · Uxorem accipi
as et alius dormiat cum ea · Domum edi
fices et non habites in ea · Plantes vineam
et non vindemies eam · Bos tuus immo
letur coram te · et non comedes ex eo ·
Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo · et non red
datur tibi · Oves tue dentur inimicis tuis
et non sit qui te adiuvet te · Filii tui et
filie tue tradantur alteri populo · videntibus
oculis tuis · et deficientibus ad conspectum eorum
tota die · et non sit fortitudo in manu
tua · Fructus terre tue et omnes labores
tuos comedat populus quem ignoras · et sis
semper calumpniam sustinens et oppressus
cunctis diebus · et stupens ad terrorem eorum
que videbunt oculi tui · Percutiat te dominus
ulcere pessimo in genibus et in suris sana
rique non possis a planta pedis usque ad
verticem tuum · Ducetque dominus te et regem
tuum quem constitueris super te in gentem
quam ignoras tu et patres tui · et servies
ibi diis alienis ligno et lapidi · Et eris
perditus in proverbium ac fabulam omnibus
populis ad quos te introduxerit dominus · Semen
tem multam iacies in terram et modicum
congregabis · quia locuste omnia devorabunt ·
Vineam plantabis et fodies et vinum non
bibes · nec colliges ex ea quippiam ·

quam vastabit vermibus. Olivas habebis in
omnibus terminis tuis et non ungueris
oleo quia defluent et peribunt. Filios ge
nerabis et filias et non frueris eis: quoniam
ducentur in captivitatem. Omnes arbo
res tuas et fructus terre tue rubigo
consumet. Advena qui tecum versatur in
terra ascendet super te eritque sublimior:
tu autem descendes et eris inferior. Ipse
fenerabit tibi et tu non fenerabis ei. Ipse erit
in caput: et tu eris in caudam. Et ve
nient super te omnes maledictiones iste: et
persequentur et apprehendent te donec inter
eas: quia non audisti vocem domini dei tui. neque
servasti mandata eius et cerimo
nias quas precepit tibi. Et erunt in te sig
na atque prodigia. et in semine tuo usque in
sempiternum. Eo quod non servieris domino deo
tuo in gaudio cordisque letitia propter
rerum omnium habundantiam: servies inimi
co tuo quem immittet deus tibi in fame et siti et
nuditate et omni penuria. et ponet iu
gum ferreum super cervicem tuam donec
te conterat. Adducet dominus super te gentem de
longinquo: et de extremis finibus terre
in similitudinem aquile volantis cum
impetu cuius linguam intelligere non possis
gentem procacissimam que non deferat seni:
nec misereatur parvuli. et devoret fructum
iumentorum tuorum. ac fruges terre tue:
donec intereas et non relinquet tibi triti
cum. et oleum. armenta boum. et greges
ovium: donec te disperdat et conterat in
cunctis urbibus tuis. et destruantur
muri tui. firmi atque sublimes. in quibus
habebas fiduciam in omni terra tua. Ob
sidebis intra portas tuas in terra
quam dabit tibi dominus deus tuus: et comedes
fructum uteri tui. et carnes filiorum et filiarum

tuarum quos dederit tibi dominus deus tuus in angustia
et vastitate qua opprimet te hostis tuus. Homo
delicatus in te et luxuriosus valde invi
debit fratri suo et uxori que cubat in sinu
suo ne det eis de carnibus filiorum suorum
quas comedet: eo quod habeat nichil aliud in obsi
dione et penuria qua vastaverint te inimi
ci tui intra portas tuas. Tenera mulier
et delicata que super terram ingredi non va
lebat nec pedis vestigium figere propter mol
litiem et teneritudinem nimiam. invidebit
viro suo qui cubat in sinu eius. super fili
i et filie carnibus. et illuvie secundinarum
que egrediuntur de medio feminum eius: et super li
beris qui in eadem hora nati sunt. Comedent
eos clam propter rerum omnium penuriam: in ob
sidione et vastitate qua opprimet te inimi
cus tuus intra portas tuas. Nisi custodieris
et feceris omnia verba legis huius que scripta sunt
in hoc volumine et timueris nomen eius gloriosum
et terribile hoc est dominum deum tuum: augebit
dominus plagas tuas et plagas seminis tui.
plagas magnas et perseverantes infirmi
tates pessimas et perpetuas: et convertet in te
omnes afflictiones egypti quas timui
sti et adherebunt tibi. Insuper et universos lan
guores et plagas que non sunt scripte in volu
mine legis huius inducet dominus super te donec
te conterat. et remanebitis pauci numero.
qui prius eratis sicut astra celi pre multi
tudine: quoniam non audisti vocem domini dei tui.
Et sicut ante letatus est dominus super nos bene nobis
faciens. nosque multiplicans sic leta
bitur disperdens nos atque subvertens: ut au
feramini de terra ad quam ingredieris pos
sidendam. Disperdet te dominus in omnes populos a
summitate terre usque ad terminos eius.
et servies ibi diis alienis quos et tu
ignoras et patres tui. lignis et lapidibus.

In gentibus quoque illis non quiesces neque erit
requies vestigio pedis tui. Dabit enim
tibi dominus ibi cor pavidum et deficientes oculos
et animam merore consumptam. et erit vita
tua quasi pendens ante te. Timebis nocte
et die. et non credes vite tue. Mane dices.
quis michi det vesperum. et vespere quis michi det
mane. propter cordis tui formidinem qua terre-
beris. et propter ea que tuis videbis oculis. Re-
ducet te dominus classibus in egyptum per iti-
nera de qua dixit tibi ut eam amplius non videres.
Ibi venderis inimicis tuis in servos et
xxix ancillas. et non erit qui emat. XXIX
Hec sunt verba federis quod precepit dominus
moysi ut feriret cum filiis israel
in terra moab. preter illud fedus quod cum
eis pepigit in oreb. Vocavitque moyses
omnem israel et dixit ad eos. Vos vidistis
universa que fecit dominus coram vobis in terra
egypti pharaoni et omnibus servis eius. uni-
verseque terre illius. temptationes magnas
quas viderunt oculi tui signa illa porten-
taque ingentia. et non dedit dominus vobis cor intel-
ligens et oculos videntes. et aures que
possint audire. usque in presentem diem.
Adduxit vos xl annis per desertum. non sunt
attrita vestimenta vestra. nec calciamenta
pedum vestrorum vetustate consumpta sunt. Pa-
nem non comedistis. vinum et siceram non bibi-
stis. ut sciretis quia ipse est dominus deus vester. et ve-
nistis ad locum hunc. Egressusque est seon rex
esebon et og rex basan occurrens nobis
ad pugnam. percussimus eos. et tulimus terram
eorum. ac tradidimus possidendam ruben et
gad. et dimidie tribui manasse. Custo-
dite ergo verba pacti huius et implete ea. ut in-
telligatis universa que facitis. Vos statis
hodie cuncti coram domino deo vestro principes
vestri ac tribus et maiores natu atque doctores
omnis populus israel. liberi et uxores vestre et ad-
vena qui tecum moratur in castris. exceptis
lignorum cesoribus et his qui comportant
aquas. ut transeas in federe domini dei tui
et in iureiurando quod hodie dominus deus tuus
percutit tecum. ut suscitet te sibi in popu-
lum et ipse sit deus tuus sicut locutus est tibi. et sicut
iuravit patribus tuis. abraham. ysaac
et iacob. Nec vobis solis ego hoc fedus fe-
rio. et hec iuramenta confirmo. sed cunctis pre-
sentibus et absentibus. Vos enim nostis quomodo
habitaverimus in terra egypti. et quomodo
transierimus per medium nationum quas trans-
euntes vidistis. abhominationes et sor-
des. id est ydola eorum. lignum et lapidem ar-
gentum et aurum que colebant. ne forte sit
inter vos vir aut mulier. familia aut
tribus cuius cor aversum est hodie a domino
deo nostro. ut vadat et serviat diis illarum
gentium. et sit inter vos radix germinans
fel et amaritudinem. Cumque audierit
verba iuramenti huius benedicat sibi in corde
suo dicens. pax erit michi et ambulabo in
pravitate cordis mei. et assumat ebria
sitientem. et dominus non ignoscat ei. sed tunc
quam maxime furor eius fumet et zelus contra
hominem illum. et sedeant super eum omnia male-
dicta que scripta sunt in hoc volumine. et deleat dominus
nomen eius sub celo. et consumat eum in perdi-
tionem ex omnibus tribubus israel. iuxta ma-
ledictiones que in libro legis huius ac federis
continentur. Dicetque sequens generatio. et filii
qui nascentur deinceps. et peregrini qui de
longe venerint. videntes plagas terre
illius et infirmitates quibus eam afflixerit
dominus sulphure. et salis ardore comburens ita
ut ultra non seratur. nec virens quippiam germinet
in exemplum subversionis sodome et gomor-
re. adame et seboim. quas subvertit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dominus in ira et furore suo et dicent omnes gentes. Quare sic fecit dominus terre huic? Que est hec ira furoris eius immensa? Et respondebunt. Quia dereliquerunt pactum domini quod pepigit cum patribus eorum quando eduxit eos de terra egypti. et servierunt diis alienis. et adoraverunt deos alienos quos nesciebant et quibus non fuerant attributi. Ideo iratus est furor domini contra terram istam ut induceret super eam omnia maledicta que in hoc volumine scripta sunt. et eiecit eos de terra sua in ira et in furore. et indignatione maxima. Proiecitque in terram alienam sicut hodie comprobatur. Abscondita a domino deo nostro que manifesta sunt nobis et filiis nostris usque in eternum ut faciamus universa legis huius.

XXX

Cum ergo venerint super te omnes sermones isti benedictio sive maledictio quam proposui in conspectu tuo et ductus penitudine cordis tui in universis gentibus in quas disperserit te dominus deus tuus et reversus fueris ad eum et obedieris eius imperiis sicut ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo et in tota anima tua. reducet te dominus deus tuus de captivitate tua. ac miserebitur tui. et rursum congregabit te de cunctis populis in quos te ante dispersit. si ad cardines celi fueris dissipatus. inde te retrahet dominus deus tuus et assumet atque introducet in terram quam possederunt patres tui. et obtinebis eam. Et benedicens tibi maioris numeri esse te faciet. quam fuerunt patres tui. Circumcidet dominus deus tuus cor tuum et cor seminis tui. ut diligas dominum deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua. et possis vivere. Omnes autem maledictiones has convertet super inimicos tuos. et eos qui oderunt te et persequuntur. Tu autem reverteris et audies vocem domini dei tui. facies quod universa mandata que ego precipio tibi hodie. Et habundare te faciet dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum in sobole uteri tui et in fructu iumentorum tuorum in ubertate terre tue. et in rerum omnium largitate. Revertetur enim dominus ut gaudeat super te in omnibus bonis. sicut gavisus est in patribus tuis si tamen audieris vocem domini dei tui. et custodieris precepta eius et cerimonias que in hac lege conscripte sunt. et revertaris ad dominum deum tuum in toto corde tuo. et in tota anima tua. Mandatum quod ego precipio tibi hodie non super te est neque procul positum. nec in celo situm. ut possis dicere. quis nostrum ad celum valet ascendere ut deferat illud ad nos. et audiamus atque opere compleamus. neque transmare positum ut causeris et dicas. Quis e nobis transfretare poterit mare. et illud ad nos usque deferre. ut possimus audire et facere quod preceptum est. Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in corde tuo. ut facias illum. Considera quod hodie proposuerit in conspectu tuo vitam. et bonum. et e contrario. mortem et malum. ut diligas dominum deum tuum. et ambules in viis eius. et custodias mandata illius et cerimonias atque iudicia. et vivas ac multiplicet te. benedicatque tibi in terra ad quam ingredieris possidendam. Si autem aversum fuerit cor tuum et audire nolueris. atque errore deceptus adoraveris deos alienos et servieris eis. predico tibi hodie quod pereas et parvo tempore moreris in terra. ad quam iordane transmisso ingredieris possidendam. Testes invoco hodie celum et terram. quod proposuerim vobis vitam et bonum. benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam ut et tu vivas. et semen tuum et diligas dominum deum tuum atque obedias voci eius. et illi adhereas. ipse est enim vita tua

& longitudo dierum tuorum ut habites in terra pro
qua iuravit dominus patribus tuis abraham
ysaach & iacob ut daret eam illis.

XXXI

Abiit itaque moyses et
locutus est omnia verba hec ad universum israel
& dixit ad eos. Centum xx annorum sum
hodie. Non possum ultra egredi & ingre
di presertim cum & dominus dixerit mihi. Non transi
bis iordanem istum. Dominus ergo deus tuus
transibit ante te. Ipse delebit omnes gentes
has in conspectu tuo & possidebis eas. & iosue
iste transibit ante te: sicut locutus est dominus.
Facietque dominus eis sicut fecit seon & og
regibus amorreorum & terre eorum delebitque
eos. Cum ergo & hos tradiderit vobis simi
liter facietis eis: sicut precepi vobis. Viri
liter agite: & confortamini. Nolite ti
mere nec paveatis ad conspectum eorum quia dominus
deus tuus ipse est ductor tuus & non dimittet
nec derelinquet te. Vocavitque moyses iosue
& dixit ei coram omni israel. Confortare et
esto robustus. Tu enim introduces populum
istum in terram quam daturum se patribus eorum
iuravit dominus: & tu eam sorte divides.
& dominus qui ductor vester est ipse erit tecum: non
dimittet nec derelinquet te. Noli timere
nec paveas. Scripsit itaque moyses legem
hanc: & tradidit eam sacerdotibus filiis
levi qui portabant archam federis domini et
cunctis senioribus israel. Precepitque eis dicens.
Post vii annos remissionis anno in
sollempnitate tabernaculorum convenientibus
cunctis filiis israel ut appareant in conspectu domini
dei tui in loco quem elegerit dominus. leges ver
ba legis huius coram omni israel audientibus
eis. & in unum omni populo congregato tam viris
quam mulieribus parvulis & advenis qui sunt
intra portas tuas ut audientes discant
& timeant dominum deum vestrum & custodiant
impleantque omnes sermones legis huius.
Filii quoque eorum qui nunc ignorant ut audire
possint: & timeant dominum deum suum
cunctis diebus quibus versantur in terra ad
quam vos iordane transmisso pergitis
obtinendam. Et ait dominus ad moysen. Ecce
prope sunt dies mortis tue. Voca iosue
& state in tabernaculo testimonii: ut
precipiam ei. Abierunt ergo moyses et
iosue & steterunt in tabernaculo testimo
nii. Apparuitque dominus ibi in columpna nu
bis: que stetit in introitu tabernaculi. Dixit
que dominus ad moysen. Ecce tu dormies
cum patribus tuis & populus iste consurgens fornica
bitur post deos alienos in terra ad quam in
greditur ut habitet in ea. Ibi derelinquet
me & irritum faciet fedus quod pepigi
cum eo. Et irascetur furor meus contra eum
in die illo: & derelinquam eum. Et abscon
dam faciem meam ab eo: & erit in de
vorationem. Invenient eum omnia mala &
afflictiones: ita ut dicat in illo die.
Vere quia non est deus mecum: invenerunt me hec
mala. Ego autem abscondam & celabo
faciem meam in die illo propter omnia mala
que fecit: quia secutus est deos alienos. Nunc
itaque scribite vobis canticum istud et
docete filios israel: ut memoriter tene
ant & ore decantent: & sit mihi carmen
istud pro testimonio inter filios israel. Intro
ducam enim eum in terram pro qua iuravi
patribus eius lacte & melle manantem.
Cumque comederint & saturati crassique fu
erint. avertentur ad deos alienos ac ser
vient eis & detrahent mihi: & irritum fa
cient pactum meum. Postquam invenerint eum
mala multa & afflictiones respondebit ei
canticum istud pro testimonio quod nulla
delebit oblivio ex ore seminis tui.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Scio enim cogitationes eius que facturus sit
hodie antequam introducam eum in terram
quam ei pollicitus sum. Scripsit ergo moyses
canticum et docuit filios israel. Precepitque
iosue filio nun et ait. Confortare et
esto robustus. Tu enim introduces filios
israel in terram quam pollicitus sum et ego
ero tecum. Postquam ergo scripsit moyses ver-
ba legis huius in volumine atque comple-
vit. precepit levitis qui portabant archam
federis domini dicens. Tollite librum istum
et ponite eum in latere arche federis domini dei
vestri ut sit ibi contra te in testimonium. Ego
enim scio contentionem tuam et cervicem tuam
durissimam. Adhuc vivente me et in-
grediente vobiscum semper contentiose
egistis contra dominum. Quanto magis cum mortuus
fuero. Congregate ad me omnes maiores
natu per tribus vestras atque doctores et lo-
quar audientibus eis sermones istos.
et invocabo contra eos celum et terram. Novi
enim quod post mortem meam inique agetis et
declinabitis cito de via quam precepi vobis.
et occurrent vobis mala in extremo tempore
quando feceritis malum in conspectu domini ut irrite-
tis eum per opera manuum vestrarum. Locutus
est ergo moyses audiente universo cetu
israel verba carminis huius et ad finem usque complevit.

Audite celi que loquar. XXXII
audiat terra verba oris mei. Con-
crescat in pluvia doctrina mea. fluat
ut ros eloquium meum. Quasi ymber super her-
bam et quasi stille super gramina. quia nomen domini
invocabo. Date magnificentiam deo nostro.
dei perfecta sunt opera et omnes vie eius iudicia.
Deus fidelis et absque ulla iniquitate iustus
et rectus. Peccaverunt ei et non filii eius in
sordibus generatio prava atque perversa.
Heccine reddis domino popule stulte et insipi-
ens. Numquid non ipse est pater tuus qui possedit te.
et fecit et creavit te. Memento dierum antiquorum
cogita generationes singulas. Interroga pa-
trem tuum et annuntiabit tibi. maiores
tuos et dicent tibi. Quando dividebat altissimus
gentes. quando separabat filios adam. consti-
tuit terminos populorum iuxta numerum filiorum israel.
Pars autem domini populus eius. iacob funiculus heredi-
tatis eius. Invenit eum in terra deserta in
loco horroris et vaste solitudinis. Cir-
cumduxit eum et docuit et custodivit quasi
pupillam oculi sui. Sicut aquila provocans
ad volandum pullos suos et super eos voli-
tans. expandit alas suas et assumpsit
eos. atque portavit in humeris suis. Dominus
solus dux eius fuit et non erat cum eo deus
alienus. Constituit eum super excelsam terram
ut comederet fructus agrorum. ut sugeret
mel de petra oleumque de saxo durissimo.
Butyrum de armento et lac de ovibus cum
adipe agnorum et arietum filiorum basan.
Et hyrcos cum medulla tritici et sanguinem
uve biberet meracissimum. Incrassatus est
dilectus et recalcitravit. incrassatus impingua-
tus dilatatus. Dereliquit deum factorem suum
et recessit a deo salutari suo. Provocaverunt
eum in diis alienis et in abhominationibus
ad iracundiam concitaverunt. Immolaverunt
demoniis et non deo. diis quos ignorabant
Novi recentesque venerunt. quos non colu-
erunt patres eorum. Deum qui te genuit de-
reliquisti et oblitus es domini creatoris tui.
Vidit deus et ad iracundiam concitatus est.
quia provocaverunt eum filii sui et filie. Et ait.
Abscondam faciem meam ab eis et considerabo
novissima eorum. Generatio enim perversa est
et infideles filii. Ipsi me provocaverunt in eo quod non
erat deus. et irritaverunt in vanitatibus suis.
Et ego provocabo eos in eo qui non est populus.

et in gente stulta irritabo illos. Ignis
succensus est in furore meo et ardebit
usque ad inferni novissima. Devora
bitque terram cum germine suo et mon
tium fundamenta comburet. Congregabo
super eos mala et sagittas meas comple
bo in eis. Consumentur fame et devora
bunt eos aves morsu amarissimo.
Dentes bestiarum immittam in eos cum fu
rore trahentium super terram atque serpen
tium. Foris vastabit eos gladius et
intus pavor. Iuvenem simul ac virgine
lactentem cum homine sene. Et dixi: ubi
nam sunt? Cessare faciam ex hominibus me
moriam eorum. Sed propter iram inimicorum distu
li, ne forte superbirent hostes eorum et
dicerent: Manus nostra excelsa et non dominus
fecit hec omnia. Gens absque consilio est et sine pru
dentia. Utinam saperent et intelligerent
ac novissima providerent. Quomodo perse
queretur unus mille et duo fugarent decem
milia? Nonne ideo quia deus suus vendidit
eos et dominus conclusit illos? Non enim est deus nos
ter ut dii eorum, et inimici nostri sunt iudices.
De vinea Sodomorum vinea eorum et de
suburbanis Gomorre. Uva eorum uva
fellis et botrus amarissimus. Fel draco
num vinum eorum et venenum aspidum insa
nabile. Nonne hec condita sunt apud me et
signata in thesauris meis? Mea ul
tio et ego retribuam eis in tempore ut la
batur pes eorum. Iuxta est dies perditionis
et adesse festinant tempora. Iudicabit
dominus populum suum et in servis suis miserebitur.
Videbit quod infirmata sit manus et clau
si quoque defecerunt residuique consumpti sunt.
Et dicent: ubi sunt dii eorum in quibus ha
bebant fiduciam, de quorum victimis co
medebant adipes et bibebant vinum liba

minum? Surgant et opitulentur vobis et in
necessitate vos protegant. Videte quod ego
sim solus et non sit alius deus praeter me. Ego
occidam et ego vivere faciam; percutiam
et ego sanabo, et non est qui de manu mea
possit eruere. Levabo ad celum manum
meam et dicam: vivo ego in eternum. Si acu
ero ut fulgur gladium meum et arripu
erit iudicium manus mea, reddam ul
tionem hostibus meis et his qui oderunt
me retribuam. Inebriabo sagittas me
as sanguine et gladius meus devora
bit carnes. De cruore occisorum et de ca
ptivitate nudati inimicorum capitis.
Laudate gentes populum eius quia sanguinem
servorum suorum ulciscetur, et vindictam re
tribuet in hostes eorum, et propitius erit
terre populi sui. Venit ergo Moyses et locutus
est omnia verba cantici huius in auribus populi, ipse
et Iosue filius Nun. Complevitque omnes ser
mones istos loquens ad universum Israel
et dixit ad eos: Ponite corda vestra in omnia
verba que ego testificor vobis hodie, ut manda
tis ea filiis vestris custodire et facere et
implere universa que scripta sunt in volumine
legis huius, quia non incassum precepta sunt vobis,
sed ut singuli in eis viverent. Que facientes
longo tempore permaneatis in terra ad quam
Iordane transmisso ingredimini
possidendam. Locutusque est dominus ad Moysen
eadem die dicens: Ascende in montem istum
Abarim, id est transituum, in montem Nebo qui est
in terra Moab contra Iericho, et vide terram
Chanaan quam ego tradam filiis Israel
possidendam, et morere in monte. Quem con
scendens iungeris populis tuis sicut mor
tuus est Aaron frater tuus in monte Or
et appositus populis suis, quia prevaricati
estis contra me in medio filiorum Israel ad aquas

contradictionis in cades deserti syn· et non
sanctificastis me inter filios israel· E contra
uidebis terram et non ingredieris in eam quam
ego dabo filiis israhel. XXXIII

Hec est benedictio qua benedixit moyses
homo dei filiis israel ante mortem su
am· et ait· Dominus de syna uenit· et de seyr
ortus est nobis· Apparuit de monte pharan·
et cum eo sanctorum milia· In dextera eius ignea
lex· dilexit populos. Omnes sancti in manu illi
us· et qui appropinquant pedibus eius accipi
ent de doctrina illius. Legem precepit
nobis moyses· hereditatem multitudinis
iacob· Erit apud rectissimum rex· congrega
tis principibus populi cum tribubus israel·
Viuat ruben et non moriatur· et sit paruus
in numero· Hec est iude benedictio· Audi domine
uocem iude· et ad populum suum introduc eum·
Manus eius pugnabunt pro eo· et adiu
tor illius contra aduersarios eius erit· Leui quoque
ait· Perfectio tua et doctrina tua uiro sancto
tuo· quem probasti in temptatione et iudica
sti ad aquas contradictionis· Qui dixit
patri suo et matri sue nescio uos· et fratribus
suis ignoro illos· et nescierunt filios suos.
Hii custodierunt eloquium tuum et pactum
tuum seruauerunt· iudicia tua o iacob· et le
gem tuam o israel· Ponent thimiama in
furore tuo· et holocaustum super altare
tuum. Benedic domine fortitudini eius et opera
manuum illius suscipe· Percute dorsa
inimicorum eius· et qui oderunt eum non consur
gant· Et beniamin ait· Amantissimus
domini· habitabit confidenter in eo· Quasi in tha
lamo tota die morabitur· et inter humeros
illius requiescet· Joseph quoque ait· De bene
dictione domini terra eius de pomis celi et rore
atque abysso subiacente· de pomis fructu
um solis ac lune· de uertice antiquorum mon
tium· de pomis collium eternorum· de frugibus terre
et plenitudine eius. Benedictio illius qui apparuit
in rubo ueniat super caput ioseph· et
super uerticem nazarei inter fratres suos· Quasi
primogeniti tauri pulchritudo eius· cornua
rinocerotis cornua illius· In ipsis uenti
labit gentes usque ad terminos terre· hec
sunt multitudines ephraym· et hec milia
manasse· Et zabulon ait· Letare za
bulon in exitu tuo· et ysachar in taber
naculis tuis. Populos ad montem uocabunt·
ibi immolabunt uictimas iustitie· Qui
inundationem maris quasi lac sugent· et
thesauros absconditos harenarum. Et
gad ait· Benedictus in latitudine gad· Quasi
leo requieuit· Cepitque brachium et uerticem
et uidit principatum suum quod in parte sua
doctor esset repositus· Qui fuit cum principibus
populi· et fecit iustitias domini· et iudicium suum cum
israel· Dan quoque ait· Dan catulus leonis·
fluet largiter de basan· Et neptalim ait·
Neptalim habundantia perfruetur· et plenus
erit benedictionibus domini· Mare et meridiem possi
debit· Aser quoque ait· Benedictus in filiis aser·
Sit placens fratribus suis· tinguat in oleo
pedem suum· Ferrum et es calciamentum eius·
Sicut dies iuuentutis tue· ita et senectus
tua· Non est deus alius ut deus rectissimi·
Ascensor celi· auxiliator tuus· Magni
ficentia eius discurrunt nubes· Habitacu
lum eius sursum· et subter brachia sempiter
na· Eiciet a facie tua inimicum· dicetque con
terere· Habitabit israel confidenter et solus· Oculus
iacob in terra frumenti et uini· celique caliga
bunt rore· Beatus es tu israel· Quis similis
tui popule qui saluaris in domino· Scutum
auxilii tui· et gladius glorie tue· Ne
gabunt te inimici tui· et tu eorum colla
calcabis. XXXIIII

Ascendit ergo moyses de campestribus
moab super montem nebo in verticem
phasga contra iericho. Ostenditque ei dominus
omnem terram galaad usque dan et universum
neptalim terramque ephraym et manasse.
et omnem terram iuda usque ad mare novis-
simum. et australem plagam et latitudinem
campi iericho civitatis palmarum usque
segor. Dixitque dominus ad eum. Hec est terra pro qua
iuravi abraham ysaac et iacob dicens.
semini tuo dabo eam. Vidisti eam ocul-
is tuis et non transibis ad illam. Mortuusque
est ibi moyses servus domini in terra moab
iubente domino. et sepelivit eum in valle terre
moab. contra phegor. Et non cognovit homo sepul-
chrum eius usque in presentem diem. Moyses
centum et xx. annorum erat quando mortuus est.
Non caligavit oculus eius nec dentes illius
moti sunt. Fleveruntque eum filii israel in campe-
stribus moab xxx diebus. et completi sunt dies
planctus lugentium moysen. Iosue vero
filius nun. repletus est spiritu sapientie quia
moyses posuit super eum manus suas. Et
obedierunt ei filii israel. feceruntque sicut precepit
dominus moysi. Et non surrexit propheta ultra in israel
sicut moyses quem nosset dominus facie ad faciem
in omnibus signis atque portentis quos misit
per eum ut faceret in terra egypti pharaoni
et omnibus servis eius universeque terre illius.
et cunctam manum robustam. magnaque mi-
rabilia que fecit moyses coram universo israel.

Incipit prologus in librum Iosue.

Tandem finita pentateuco moysi ve-
lut grandi feno-
re liberati ad
ihesum filium

nave manum mittimus. quem hebrei iosue
bennun. id est iosue filium nun vocant.
et ad iudicum librum quem sophtim appel-
lant. ad ruth quoque et hester quos iisdem
nominibus efferunt. Monemusque lectorem
ut silvam hebreorum nominum et distinctiones
per membra divisas diligens scriptor conser-
vet. ne et noster labor et illius studium pereat.
Et ut in primis quod sepe testatus sum. sciat me
non in reprehensionem veterum nova cudere.
sicut amici mei criminantur. sed pro virili parte
offerre lingue mee hominibus quos tamen
nostra delectant. ut pro grecorum exaplis.
que et sumptu et labore maximo indigent.
editionem nostram habeant. et sicubi in anti-
quorum voluminum lectione dubitaverint.
hec illis conferentes inveniant quod requirunt.
maxime cum apud latinos tot sint ex-
emplaria quot codices et unusquisque pro ar-
bitrio suo vel addiderit vel subtraxerit quod ei
visum est. et utique non possit verum esse quod disso-
nat. Unde cessat arcuato vulnere contra nos in-
surgere scorpius. et sanctum opus venenata
carpere lingua desistat. vel suscipiens si
placet vel contempnens si displicet. memi-
neritque illorum versuum. Os tuum habunda-
vit malitia. et lingua tua concinnabat
dolos. sedens adversus fratrem tuum loqueba-
ris. et adversus filium matris tue pone-
bas scandalum. Hec fecisti et tacui.
Existimasti inique quod ero tui similis. argu-
am te. et statuam contra faciem tuam. Que enim
audientis vel legentis utilitas est nos
laborando sudare. et alios detrahendo la-
borare. dolere iudeos quod calumpniandi
eis et irridendi xpistianos sit ablata
occasio. et ecclesie homines id despicere immo
lacerare unde adversarii torquentur.
Quod si veteris eis tantum interpretatio placet